

Alapítási engedély
No. 24476/929.
Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, Str.
Baron P.

10. Telefon: 16-69. E.
Havonta 110, negy
szere 900, egészszere
félre: Havonta 2,
félre 12, egészszere
Hirdetések díjazása:
"UJ KELET" a tra-
snyváltóság egyet-
len. Cikkeink utánnyom-
tatás megjelölésével

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszere-
besztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Admi-
nistrátor delegat si grant respon-
sabil-Felelős igazgató: Schwartz Endre
Proprietar—Tulajdonos: Fraternitas
S. A. R. de Editura. Registrul publica-
tionilor periodice No. 43. Dos. 889-
1938. Tribunalul Cluj, Sectia III.

Szerda, augusztus 17.
1938—5698. Av 19.
XXI. évfolyam, 183. szám.

A zsidó ifjuság utja Pályaválasztás és átrétegzés

Irtá: Marton Ernő

Második, befejező cikk

VI.

Pályaválasztási szempontból aránylag a legkedvezőbb helyzetben az ifjuságnak az a része van, amely a chalui utat, a palesztinai országépítő munkát választotta életcéljául. Itt a pályaválasztás és átrétegzés kérdése már eieve eldött az ideológiai beállítottság és a nevelési módszerek révén. Mit tagadjam, az én szememben ez az ideális utja a zsidó ifjuságnak. Ha lehetne, mindenkit erre az utra terelnék és buzdítanék. Ez a népi biztonság és a jövő útja. Sajnos, azonban, nagyon is tudom, hogy nem minden zsidó fiatal ember választhatja a chalui életutat. Sem Palesztina befogadóképessége, sem a galuti helyzet nem teszi lehetővé ezt a százszázalékos megoldást. A következő években az ifjuságnak csak egy része, még pedig a kisebbik része mehet Palesztinába, a nagy többségnek a galut országában kell ki-harcolnia életlehetőségeit. Számításom szemint a következő három-négy évben a transilvániai zsidó ifjuságnak csak tiz-tizenöt százaléka léphet a tényleges chalui megvalósítás útjára. Ez korántsem jelenti azt, hogy csak ennyien akarnának a palesztinai életre felkészülni. De más az óhaj és más a kemény valóság. A most pályát választó ifjuság túlnyomó többsége Romániában, vagy más galuti országban fogja ideiglenesen vagy véglegesen megfutni életpályáját.

VII.

Milyen pályák felé tereljük hát az itt-maradó zsidó fiatalokat? Mit feleljünk a tanácsért hozzánk forduló szülőknek? Súlyos felelősséggel jár a válaszadás, mert a jövő ismeretlen esélyeit kell kiszámítani. És mégis válaszolni kell. Nem lehet megállni tétován és töprengőn, az ifjuságnak sietős az utja.

Hogy milyen pályák nem ajánlatosak, azt már nagyjából láttuk. Ha ezeket kikapcsoljuk, ugy csupán a mezőgazdasági és ipari foglalkozások választáska marad meg. Még mindig elég dus választék.

A mezőgazdasági foglalkozások Romániában, mint tudjuk, a földbirtokpolitikai viszonyok miatt kevés lehetőséget nyújtanak zsidók számára. Csak a legintenzívebb gazdálkodási ágak, mint a kertészet, tej-, gyümölcs-, vagy szőlőgazdaság jöhetnek korlátozott mértékben figyelembe. Mint kivándorlási szakma azonban a legjobbak közé tartozik a földművelés, mert számos bevándorlási ország csak képzett mezőgazdák előtt hajlandó megnyitni határait. A transilvániai zsidó ifjuság egy kis része, különösen ha speciális hajlamot is érez rá, a boldogulás esélyeivel indulhat erre a pályára.

A nagy többségnek azonban az ipar és kézművesség felé kell orientálódnia. Ipar alatt a zsidóúccában rendszerint önálló kisiparost értenek, a megszokott zsidó szakmákban: cipészt, órast, szabót, stb. Ha az átrétegzést ebben a szűk keretben végezzük, a munkánk eieve kudarcra volna ítélve. Ezek a szakmák roppant tulzsufoltak s a konkurencia bennük oly nagy, hogy zsidók számára csak nagyon minimális elhelyezkedési lehetőségeket nyújtanak. A kisipar általában egyre szűkebb területekre redukálódik, mert kiszorítja a napról-napra fejlődő és terjeszkedő gyáripar.

Hova-tovább csak a mesterséget művészi tökélyre fejlesztő kisiparos fog tudni megbirkózni ezzel a félelmetes konkurenciával. Mert a valóban szép kézműmunka mindig versenyképes lesz, még magasabb árak mellett is, a gyári portakával. Ha tehát egy zsidó fiatal ember az önálló kisiparosi pályát választja, igyekezzék a mesterséget ugy el-sajátítani, hogy valóban mester legyen benne. Meg kell tanulnia a szakmának nemcsak a technikáját, de az elméletét is. A cipész-

iparnak éppugy megvan a „tudománya”, mint az autógyártásnak. A multban, sajnos, sok silányul képzett kontár akadt a zsidó iparosok között. Az ilyen iparosok ma már pusztulásra vannak ítélve.

VIII.

Az átrétegzés igazi nagy feladatai azonban nem itt, hanem a modern nagyipari szakmunka sokrétű, óriási területein vannak. Mély meggyőződésem szerint Romániában a most nekikinduló generáció számára az ipari szakmunka fogja a legtöbb életlehetőséget nyújtani.

Természetesen itt is a szakma helyes megválasztása a döntő. Mely iparágakban lehet remény arra, hogy a zsidó ifjuság stabil és nyugodt munkahelyet kapjon?

A tudomány tapasztalatait kell segítségül hívnyunk, ha erre a roppant nehéz kérdésre a komolyságg hitelével akarunk válaszolni. A zsidó szociológia tanítása szerint a zsidóság mindig csak az uralkodó nép gazdasági organizmusának pörusaiban, csak a hézagokban tudott elhelyezkedni, vagyis azokban a funkciókban, amelyeket a gazdanép még nem igényelt magának és nem gyakorolt. Ezért kellett mindig új és új gazdasági lehetőségeket kitalálnunk, ezért váltunk a gazdasági élet örök úttörőivé, felfedezőivé. E tudományos tétel igazságát napjaink eseményei szomoruan, de megcáfolhatatlanul igazolják.

Nézünk meg, vannak-e még Románia gazdasági életében hézagok, amelyek betölthetők, vannak-e a nemzetgazdaságnak feltáratlan területei, amelyek úttörőkre várnak és vannak-e még munkahelyek, amelyeket elfoglalhatnánk anélkül, hogy azonnali konkurenciát jelentenénk a többségi népeknek?

Egész tudományos apparátust kellene működésbe hoznyunk ahhoz, hogy erre a kérdésre precizen válaszolhassunk. De hozzávetőleges választ már abból is kaphatunk, ha megfigyeljük, hogy mit importál Románia külföldről emberben és áruban. Az emberimport meg fogja mutatni, milyen szakemberekben van hiány Romániában, tehát tájékoztat arról, milyen ipari pályákon lehet remény az elhelyezkedésre. A premissza itt mindenestre az, hogy jogi helyzetünk még hosszú ideig olyan lesz, hogy a belföldi és külföldi szakmunkás közül a belföldi részesül előnyben, még akkor is, ha zsidó. Nincsenek pontos számadatok, de tudom, hogy Romániában még ma is — többszörös megróstatás után — több ezer külföldi szakmunkás dolgozik. E szakmunkások listájának gondos tanulmányozása értékes utmutatással szolgálhat a pályaválasztásnál.

Az árubehozatal adatai ugyancsak tanulságosak lehetnek. Ezekből megtudhatjuk, hogy milyen iparok hiányzanak s ennél fogva milyen új gyárak létesítésére van még lehetőség Romániában. Megtudjuk ezekből az adatokból, hogy mi újat lehet csinálni, amit még más nem csinál és így közvetve meglátjuk azt is, hogy jövőben milyen új munkaterületek nyílhatnak meg ipari szakmunkások számára.

A jól képzett ipari szakmunkás, az úgynevezett technikus a jövő embere. Minden gyártási folyamatnak vannak bizonyos fázisai és minőségi fokai, ahol a legmagasabbrendű szakmunka szükséges. Az ilyen szakmunkásokat arannyal fizetik meg mindenütt. Saját iparomban, a grafikai iparban látom, milyen nagy keresletnek örvendenek a valóban elsőrendű szakemberek. A jó gépszedő, a képzett montőr, az ügyes litografus, a szakma arisztokratái. Az ilyen elsőrangú szakemberekből tiszzer annyian is el tudnánk helyezkedni — ha volnának.

Romániában a jó szakmunkások és technikusok még hosszú ideig a nagyon is keresett emberek közé fognak tartozni. Ezek azok

a hézagok a román gazdasági életben, amelyek betölthetők anélkül, hogy bárkinek konkurenciát jelentenénk, vagy bárki is ugy érezné, hogy etőle foglalták el azt a helyet.

A Zsidó Árvagondozó pályaválasztási tanácsadója vár a feladat, hogy ezeket a hézagokat tudományos alapossgal feltárja és az így szerzett tapasztalatok alapján irányítsa a zsidó ifjuságot a különböző pályákra. Ezt a kutatómunkát magánosok elvégezni nem tudják, ezért van szükség a társadalmi szervezetek közreműködésére.

IX.

Az ilyen ipari pályáknak megvan az a hatalmas előnyük, hogy nemcsak Romániában, de a legtöbb külföldi államban is el lehet helyezkedni velők. Néhány tulindusztriált nyugati államon kívül a világ legnagyobb része az iparosításnak abban, vagy még kezdetlegesebb stádiumában van, mint Románia.

A németországi zsidó lapokban, melyek ma már nem egyebek kivándorlási közlönyöknél, százezrekre jelennek meg kivándorolt német zsidók levelei, amelyek egytől-egyig hangsúlyozzák, hogy csak ipari szakmunkások számára vannak a tengerentuli államokban jó elhelyezkedési lehetőségek. Nagyon jellemzők erre nézve a berlini zsidó hitközség állás-közvetítő hirdetései, amelyek a zsidó lapokban jelennek meg. Alábbiakban néhány jellemző idézetet közlök ezekből a hirdetések-ből:

1. San Salvador részére kerestetik nőtlen zsidó mérnök, aki szakértő elektromos gépekben és Diesel-motorokban. A gépeket neki kell felszerelnie és kezelnie. Kezdő fizetés havi 200 Kolonnes (kb. 10.000 lej).

2. Perzsia részére kerestetik: a) Két-három zsidó szerelő fűtőberendezésekhez, akik tervrajz után önállóan tudnak dolgozni. b) Egy perfekt zsidó technikus, aki fűtő- és szellőztető-berendezések tervezésére és kalkulációjára vállalkozna. Csak elsőrangú szakemberek jönnek figyelembe.

3. Uruguay részére kerestetik egy zsidó filmoperátor, akinek gyakorlata van a film-szakma technikájának minden ágában.

4. Venezuela részére elektrotechnikai szak-üzlet keres fiatal zsidó szakmunkást. A cég gondoskodik beutazási engedélyről.

5. Romániában egy gyümölcs- és konzerv-gyár keres ügyes zsidó szakembert, aki a technikai és üzleti vezetésre is figyelembe jöhet.

6. Ausztrália részére kerestetnek kiváló zsidó csokoládé és marcipán munkások és papírtányér készítőik. Csak valóban elsőrangú szakmunkások jelentkezzenek.

7. Ugyancsak Ausztrália részére kerestetik egy zsidó gépszerelő, aki alapos ismeretekkel rendelkezik nyersolajmotorok terén.

8. A Philippiszigetekre kerestetnek cigarettatechnikusok, akik a cigarettá csomagolásához és a dohányszínezéshez értenek.

9. India részére kerestetik ügyes zsidó rotációs gépmester. Az illetőnek gépszereléshez is kell értenie.

10. Mandzsuokóban egy kabaré részére kerestetik egy zsidó rendező, aki egyuttal balettmester és egy hat-nyolc zsidó lányból álló balettcsoporttal táncolni is fog.

Vég nélkül lehetne folytatni ezeket az állás-hirdetéseket, amelyek mind azt a tételt igazolják, hogy jó szakmunkások, technikusok és általában képzett szakemberek a világ minden táján meg tudják keresni a kenyerüket.

X.

A pályaválasztásnak és átrétegzésnek leg-döntőbb momentuma az ifjuság kiképzési lehetősége az egyes iparágakban. Az egész problémának ez a kulcsa és sajnos, ezen a téren állunk a legrosszabbul. Megdöbbentő az a közöny, amellyel a zsidó közvélemény eddig a probléma iránt viseltetett. Ennek a közöny-nek tudható be, hogy az egész transilvániai zsidóságnak nincsen egyetlen ipari szak-iskolája, ahol a zsidó ifjuság olyan kiképzésben részesülhet. Clujon évek óta tervezik egy

zsidó ipari középiskola felállítását, de egyetlen pozitív lépés sem történt még a terv konkrét megvalósítása felé. Márpedig ilyen szakiskola nélkül komoly ipari kiképzésről és átrétegzésről beszélni sem lehet.

Am addig is, amíg a transilvániai zsidóság szunnyadó lelkiismerete felébred és megteremtí az ipari kiképzés normális előfeltéte-lét: az iskolát, gondoskodni kell más utakon a zsidó ifjuságnak erről a szükségletéről. Ismét csak az Árvagondozóra vár a feladat, hogy a hitközségekkel karöltve megszervezza a gyárakban, a zsidó iparosoknál, sőt külföldi ösztöndíjak révén is a zsidó ifjuság elméleti és gyakorlati kiképzését az ipari pályákra. Az Árvagondozó ezen a téren már eddig is tiszteletreméltó munkát végzett és kiszélesedett feladatkörében joggal követel-heti meg az egész zsidóság közreműködését és odaadó támogatását.

XI.

Mindazt, amit itt a pályaválasztással kap-csolatban elmondottam, nem szabad merev sémának tekinteni. A szabályok rendszerint csak a nagy átlagra, a többségre érvényesek. Amikor azt ajánlom, hogy a zsidó ifjuság igyekezzék az ipari és mezőgazdasági pályák felé orientálódni, távolról sem gondolok arra, hogy ha akad véletlenül egy fiatal zsidó zenei tehetség, azt kőművesi pályára tereljük. Bárbarásg volna egy írói zsenit kanzafutónak küldeni, vagy egy kiváló szemleli kvalitású embert, akiből elsőrangú orvos vagy ügyvéd lehetne, nem a hajlamainak megfelelő ki-képzésben részesíteni. A zsidóságnak ezután is szüksége lesz intellektuekre és szemleli vezetőkire, sőt szüksége lesz kereskedőkre és vállalkozókra is. De mértékét kell tartanunk ezeken a pályákon, mert itt csak a legáltal-nóbbak, a valóban arra teremtettek fogják sikeresen megvívhatni a létért és érvényesül-lésért folyó harcot.

Mindezek után, ha egy zsidó szülő tanács-ért fordulna hozzám pályaválasztás előtt álló gyermeke ügyében, akkor nyugodt lelki-ismerettel a következő három tanácsot adnám:

1. Nevelje a gyermekét kiegyensúlyozott zsidó és szociális világnézetre, tanítsa meg a zsidó nép és a munka szeretetére.
2. Adja a fiát ipari szakmunkásnak és kövessen el mindent, hogy ezen a pályán a fiu megszerezhesse a lehető legmagasabb szakképzettséget.
3. Taníttassa nyelvekre a gyermekét, mert a nyelvtudás adott pillanatban az egzisten-ciót jelentheti. Az ország nyelvén kívül há-rom olyan nyelv van, amely zsidó ember számára életbevágóan fontos lehet: a héber, amely Palesztina és a zsidó kultúra nyelve, az angol, amely Észak-Amerika, Ausztrália és Dél-Afrika nyelve és a spanyol, amely Latin-Amerika, a legnagyobb zsidó bevándor-lási terület nyelve.

Ha egy zsidó szülő ezt a három dolgot adja utavalóul gyermekének, akkor a leg-többet adta, ami ebben a korban lehetséges. Ez a maximális biztosíték arra, hogy egy zsidó ember a civilizáció e dicső századában ne kerüljön az élet és az események kerekét alá.

XII.

Sebtiben, minden komolyabb felkészülés nélkül, mondottam el gondolataimat a zsidó pályaválasztás roppant problémájáról. Erzem és tudom, sok hiányosság, sok gyakorlatlan-ság van benne. A céloom nem egy végső, le-zárt ítélet kimondása volt, hanem elsősorban a gondolatébresztés. Azt szeretném, ha egy gondolkodási folyamat indulna meg a transilvániai zsidóságnak erről a sorsproblémáról és mindenkinek, akinek életrevaló gondolata van, vagy hasznos tapasztalatokkal rendel-kezik, közölje azt az Uj Kelet hasábjain, hogy ezzel is megkönnyíse sokezer szülő és fiatal-ember nehéz vívódását a pályaválasztás dilemmájában. Szeretném, ha egy auk-tó indulna meg az Uj Kelet hasábjain, amely-ben mindenki, akinek van értékes és hasznos gondolatja, elmondja azt. A jövőről van szó s ezért nem volna célszerű, ha az anket során sokat hánytorgatnánk a multat. De-lássunk hozzá közös erővel, miként egyenget-hetjük ifjuságunk számára leghatásosabban a jövő nehéz és bizonytalan útját.

Miért némult el a jiddis szó Romániában?

S. A. Szoifer beszél a romániai jiddis irodalom jelenéről és jövőjéről

Oradea, augusztus hó
December utolsó napjaiban jelent meg a „Czernowitzer Bleter” jubileumi száma. Januárban hozták ki utoljára a bucaresti „Di Voch” és a chisinăui „Unser Zeit” című lapokat. Azóta nem jelent meg semmi. Elnémult a jiddis szó, s kétségbe vannak esve mindazok, akiket aggaszt anyanyelvünk sorsa.

S. A. Szoifer dolgozószobájában ülünk, Cernăuți-ban. Ez a szimpatikus író a jiddis kultúra nagykövete Romániában. Fialtal ember, innen a negyvenen, ez az asztal mégis regisztrációs állomása minden zsidó kulturalkotásnak, s ide, ebbe a szobába ötezer kilométeres távolságból is eljutnak ennek az alkotásnak a hullámverései.

Azt kérdezi Szoifer, hogy minek kellett elnémulnia a jiddis szónak. Hiszen a jiddis sajtó munkásai és vezetői bebizonyították, hogy hozzá tudnak igazodni a változott viszonyokhoz. 1933 óta, amióta bevezették a cenzurát, ritkán koboztak el jiddis lapot, felfüggesztésre pedig egyetlen egyszer sem került sor. Az utolsó négy esztendőben a jiddis sajtó valóban misz-sziót töltött be. Kulturmozgalmunk legális mozgalom volt, senki se vetheti szemünkre a kultur-irredentizmust. Saját népi kulturánkat ápoltuk, népszerűsítettük a mi nyelvünkön a gazdanép kulturalkotásait, s mindenképpen megbecsülést és dicsőséget hoztunk az ország számára. S ki támogatott bennünket munkánkban? Elsősorban könyvtáraink, azután a színház, amely most szintén halálra van ítélve, azután a sajtónk, amely irodalmi és társadalmi problémáknak szentelte hasábjait. Ez a három instrumentum pótolta részben azokat a defektusokat, amelyek elcsúszásból nem sikerült kiküszöbölnünk, ez volt az a kis láng, amelynek fénye bevilágította a mi életünket.

Román költők jiddis nyelven

Az anyanyelv szentségéről beszél Szoifer. Román költők antológiáját mutatja — jiddis fordításban. A kötethez Jorga professor irt előszót. Hálás, hogy megismertette a román néplelket annak magasabbrendű kifejezésében, az irodalomban. A nyelv a nép lelkéből sarjadzik, ennek a léleknek titokzatos működéséből alakul, ennek a léleknek hű tükrök, egyik legjellegzetesebb megnyilvánulása.

Számadatokat sorol fel. Az utolsó, 1930-es népszámlálás alkalmával Báltimegyében a zsidóság 94 százaléka vallotta a jiddis anyanyelvét, s a többi basarabiai megyében is 80 százalék felül volt az arány. Bucovinában 50-60 százalék volt az arány. Nagy jiddis tömegek élnek Maramuresben, néhány regati megyében, elsősorban Moldvában.

Huszonhét országból áll Jiddisland, a jiddis nyelvterület, s ezen a mappán komoly, nagy föltöt képez Románia. Itt született meg a jiddis színház és népdal, itt fejtette ki működését Goldfaden, a jiddis színház megalapítója, innen került el Velvele Zbárzser, a népdal költő, innen indult Manger, Eliezer Steinberg, ez a vidék adta mindennapi nyelvünknek egészséges zamatját.

Ahol a jiddis színház bölcsője ringott

Amikor Szoifer a jiddis színházra tere-li a szót, tűzbe jön, rögtön megérzi az ember, hogy szívügye ez a dolog, éveket szentelt ennek a kérdésnek. Nincs egy apró részlete ennek a kérdésnek, amit ő ne ismerne. Azt mondja, hogy alig 60-70 esztendő múlta tekint vissza a jiddis színház. Hogy miért csak 60 év? Hát mondja maga, nem volt az igazi forradalom, amikor a zsidó nő első ízben megjelent a színpadon? Amikor bölcsőink arra tanítanak bennünket, hogy „száár b'ise ervá” (bűn a női haj), meg hogy „kal b'ise ervá” (bűn a női hang) — hol volt lehetősége a színházi kultúra fejlődésének? De a jószágok ezek nem hagytak cserben bennünket: létezett egy egyszerű

vidék, Moldva, amely távol esett a zsidó centrumoktól, amelynek nem voltak nagy jesivái, ahol az emberek sohse éltek tul-zott vallásos életet, ahol a chaszidizmus is inkább divat volt és sikk. A rebenél lehet táncolni, a bor is izlik, miért ne menne hozzá az ember? Az ember ad neki egy pár lejt, viszont ebben van valami megnyugtató, egy csomó dologért a felelősséget át lehet rá háritani. Ezek a moldvai zsidók szerették és élvezték az életet, átitatódtak a vérükbe a moldvai paraszt egészséges, gátlás nélküli életszemlélete. Valahányszor a moldvai zsidó bement a pincébe egy pohár borra, szerette, ha énekeltek, s ugyancsak melege lett a szíve tájékán, ha jiddis dalt hallott.

Nem véletlen műve, hogy itt született meg a jiddis színház. Itt, ezekben a pincékben. Előbb csak egy kis dal volt. Például:

*Prună verde, grină bleter
vákszán ofn boim,
ázolchă mēdālăch, vi bá euch
zēht men nor in troim...
zumbă — zumbă — zumbă...*

Később egy kis jelenet. Már egy kis csoport vetődött össze, volt már valami rendszeresség a dologban, később helységeket béreltek, s Goldfaden segítségével megszületett a modern jiddis színház. Jasibán, a Pomul Verde nevű mulatóban verték fel először a jiddis színház sátrait, s innen indult el nagy útjára, a jiddis színjátszás, hogy meghódítsa a milliós tömegeket.

A basarabiai jiddis kulturgóc

De nemcsak Moldova jiddis kulturájáról van Szoifernek mondanivalója. Itt van

Ünnepélyes keretek között rekesztették be a valeni de muntei szabadegyetem 31-ik évfolyamát

Bucuresti, augusztus 16. Valeni de Munteban tegnap ünnepélyes keretek között rekesztették be a nyári szabadegyetem 31-ik évfolyamát. Jelen volt az ünnepségen Eugen Titeanu sajtó és propagandaügyi államtitkár is. Jorga professor záróbeszédében rámutatott arra, hogy a hallgatók feladata a tanultakat a román kultúra terjesztése érdekében hasznosítani. A tanfolyam hallgatói nevében Aurelia Oancea beszélt. Az ünnepség után Jorga

mingyárt Basarabia. Ez a zsidó kibbuc kizárólag jiddis nyelven éli ki magát. Jiddis a mindennapok nyelve, jiddis a könyv a vita, a folklór, az életfelfogás. Ez a kibbuc óceántuli telepítésekre van berendezve. Fiai szétszóródnak a világ minden sarkába, de azért mindig ide huznak vissza. Az ember a világ másik végén is ríri csinálhat, bármilyen jó dolga is ott, de ha egyedül marad, ha egy szobába száll, ha áhitat költözik a szívebe, elfogja a vágyakozás, vágyózik a kisvárosba, ahol gyermekkorát töltötte, ahol a gyermekkor rózsaszínű köntösbe rit be mindent, ahol a természet néhány kedves sír emlékezteti a régen, s ebből a vágyakozásból született meg az a dal, melynek olyan áttűtő sikere volt.

Belc, méim stétäl Belc...

Sokmillió zsidó ember ajkán fakadt ez a dal, a vágyakozás a kisváros után, a pátriarchális szülők után, — a zsidó világ összes Belcei után...

11.864 jiddis könyv egy év alatt

Azt mondja Szoifer:

— Valószínűleg tartom, hogy a transzilvániai zsidóság nincs azsurban a mi kulturalkotásainkkal. Ezekben a körökben általánosan az a vélemény, hogy a jiddis egy elromlott német dialektus, s ezt a nyelvet szégyelni kell. Ez a beszélgetés, mely egy újság cikk kereteihez kell, hogy alkalmazkodjon nem engedi meg, hogy ki-terjenek a részletes ismertetésre, annyit azonban leszegezhetek, hogy a jiddis nyelv és kultúra kinőtt a gyermekcipőkből, s ma távolról sem az asszonyok és gyermekek nyelve csupán. A Zsidó Tudományos Intézet 11.864 számot regisztrált az elmúlt év alatt, ennyi jiddis könyv jelent meg egy év leforgása alatt. Havannában és Franciaországban, Cillében és Litvániában mindenütt élnek jiddis írók, költők és művészek, mindenütt van olvasóközönsége a jiddisnek, mindenütt van látogatója a jiddis színháznak, mindenütt megné-

Is toma-kola
amandulni 2.
eld Elka
Fischer Vica

matika, művészi tánc,
fogó-... torna. Legmoder-
nebb metódus hölgyeknek és gyer-
mekeknek. Információ és beiratko-
zás: szept. 1-től 1/2 és 5 között.

zik a jiddis filmet. S a szülő elküldi gyermekét a jiddis tannyelvi világi iskolába. Ez az iskolahálózat állandóan terjeszkedik, utóbb Lengyelországban, az általános gazdasági és politikai depresszió ellenére néhány liceummal és kereskedelmi iskolával gyarapodott.

Szoifer látja, hogy elkalandozott. Visz-szatér kiinduló ponthoz. Azt mondja, hogy nagy erkölcsi és kulturális kárt kell el-szenvednünk ezen gezéra nyomán. A jiddis kultúra azonban hallatja szavát. Az ifjúság heroikus küzdelmet folytat azért, hogy a jiddis kultúra fakályája el ne aludjon. Az ország különböző pontjain egymásután jelennek meg könyvek. Így küzdenek a kulturális kimúlás ellen. Ezek a kísérletek pedig ékes bizonyítékai annak mennyire nem érdemlik meg, hogy elfojtsák bennük a szót. Én remélem, hogy újra megfognak jelenni a jiddis lapok. Miért volna éppen a jiddis kivétel? Itt Cernăuți-ban német, ukrán és lengyel nyelven jelennek meg újságok. Basarabiában orosz nyelven, más vidéken magyar és bulgár nyelven. Minden kisebbségnek meg van a maga sajtója. Miért némulna el éppen a jiddis? Miért csak a jiddis?

Schön Deza

TURISZTIKA

Kirándulás Stána de Valera-ra

A Haggibbor sportegyesület turistaszakosztálya augusztus 21-én, vasárnap az oradeai Makkabi turistaszakosztályával közös kirándulást rendez Stána de Valera, a Jad völgyé utirányul. Tekintettel a kirándulás jellegére, amelynek ünnepélyességet kölcsönöz a két zsidó sportegyesület találkozója, a kirándulás csak meghatározott számban lehet résztvenni, miért is ajánlatos idejében jelentkezni. Indulás reggel 4 órakor a Haggibbor Otthon elől. Jelentkezni a Stadion sportáruházban, Calea Marechal Foch 1 szám alatt este 6 és 8 óra között a Haggibbor Otthonban, Str. Stroescu 7/b, legkésőbb péntek estig lehet.

A Haggibbor sportegyesület turistaszakosztálya augusztus 28 és 29-re kétnapos kirándulást tervez kizárólag gyakorlott turisták részére a Rodnai Havasokba (Unőkő). A kirándulásra jelentkezni augusztus 22-én hétfő estig lehet a Haggibbor Otthonban, ahol a kirándulás programja is megtekinthető.

Az Aurora turistaegyesület egynapos kirándulást rendez 21-én autobusszal és kamionnal a vadregényes Jad völgyön keresztül Stána de Valera. Indulás reggel 3 órakor. Jelentkezni Str. Jorga 5 számú cukrázdában. Vendégeket szívesen lát a vezetőség. Vezető Major Ilonka.

Pályázat

Az oradeai ortodox izraelita hitközség a főnökekre két megfelelő előimádkozást keres.

Reflektánsok forduljanak a hitközségi irodához, (Str. Fuchs Mor 2.) Oradea.

PÁLYAZAT TANÍTÓI ALLASRA

Az oradeai ort. zsidó hitközség elnöksége az elemi iskolájában megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Ennek elnyeréséért folyamodni óhajtó tanítók, esetleg tanítónők szabályszerű képesítésüket, román nyelvtudásukat, állampolgárságukat és az eddigi gyakorlatukat igazoló hiteles okmányokkal és fényképpel főszerelt kérvényüket az iskola igazgatóságához augusztus hó 22-ig nyújtásuk be.

Elnökség.

SZERDA
„El inne
Svéd
Juliu
Stürm

Stockholm,
svéd író és ujs-
cimű legújabb
sokban tett lá-
dekes utleirást
okonak az öss-
hátterét és a
szültségnek
talán legérdek-
amelyben Juliu
hedt főszerk-
számol be. „F
abban a kegy-
író, hogy inte-
vendége volt a
holyában, m

— A színhá-
svéd író. — V
a páholyhoz t
intermezzo ját
sódott emléke-
nek egy tudó-
szora, rohan
nyujt át Stre-
nem adta vol-
gyelmét eképp
— Kérem t
ja buzgón, —
szik! Nézze
Tálatam végen t
got teljesen t
Streicher m
— A dolog
röviden és ka-
fényképet a
készítőjének. E
számára? —
A kövér, k
csatlakozik sz
leiterhez.”

— Zsidó nő
Most Streic
ra. Miután a
csak egyetlen
hallszik, hogy
szes problémé-
lalja magában
Most enge-
megnézhessen
szép női arc
az angol kül-
kor még hiva

Egy csodá-
Ebben a p
nemcsak Hit
minens nemz
ban vagyok;
moszféra u
légtöre, hane
dátalos, érth
dött világ. E
egyáltalán ne
feketében és
a fehér, zsid
te. Mint az v
ennélfogva v
világ esemén
A Streicher
arra, hogy e
szélessék. N
mitizmusról
nem volna. I

Van-e
— Tartom
nehézre önn
séggel gyűlö-
dul elő, hog
folyásolják?
rül a részvé-
juk, végered
vagyunk...
Streicher
más jelenik

— Igen,
— a zsidóka
— El se
valahol a v
egyetlen egy
nek nevezne
talában egy
— Ki van
osztónéval j
— De ne

„El innen, a nürnbergi középkorból“

Svéd újságíró látogatása Julius Streichernél, a Stürmer főszerkesztőjénél

Nürnbergben leleplezik Eden feleségét. Van-e tisztességes zsidó a világon

Stockholm, augusztus 16. Swen Aurén svéd író és újságíró „Resa bland Männiscon“ című legújabb könyvében középeurópai városokban tett látogatásáról ad megkapóan érdekes utalást. Swen Aurén jelenségeket s okokat az összefüggést kutatta, amelyek hátterét és alapját képezik a politikai feszültségnek Közép-Európában. Könyvének talán legérdekesebb fejezete az a tudósítás, amelyben Julius Streicherrel, a Stürmer hírhedt főszerkesztőjével való találkozásáról számol be. „Frankon“ tartományi vezetője abban a kegyben részesítette a svéd újságíró, hogy intervju-t adott neki, sőt mi több, vendége volt a nürnbergi városi színház pályájában, majd egy társadalmi estélyen,

amelyet Streicher saját villájában különböző barnaruhás uraságok tiszteletére adott. Sok más külföldivel szemben Swen Aurén világosan felismerte, hogy milyen elhatározó befolyást gyakorol Streicher a Führer összes ténykedésére és a Harmadik Birodalom egész politikájára. Egyetlen ember van Németországban, akivel Hitler tegeződik. Ez Julius Streicher. Azelőtt Röhm is részesült ebben a megtiszteltetésben, az SA vezér azonban már régen nincs az élők között. Ez a tegeződés arra a kevéssé ismert tényre támaszkodik, hogy Streicher Hitler legjobb és legbensőségesebb barátja. Sőt, mi több, Hitler Streicherben látja az ő egyetlen igaz barátját.

Streicher „leleplezi“ Eden feleségét

— A színházi előadáson történt — írja a svéd író. — Visszavonulunk a szünetben egy a páholyhoz tartozó csinos szalonba és itt ismerem az új játékot, amely mélyen bevésődött emlékezetembe. A nürnbergi egyetemnek egy tudósa, a nemzetgazdaság professzora, rohan be a szalonba és fényképet nyújt át Streichernek. Szemmel láthatólag nem adta volna sokért, ha a nagy ember figyelmét eképpen magára irányítja.

— Kérem tartományi vezető ur, — mondja buzdón, — tessék, egészen világosan látni! Nézzé meg a száját! És a szemét! Találtam végül egy fényképet, amely a dolog teljesen tisztázza!

Streicher megnézi a képet. — A dolog világos. Zsidónő! — intézi el röviden és katonásan. Azután átnyújtja a fényképet a Stürmer egyik jelenlévő szerkesztőjének. Finom falat, ugyebár az irattár számára? — mondja mosolygva.

A kövér, kedélyesnek kinéző szerkesztő csatlakozik szakértői véleményével a „Gaulleierhez.“

— Zsidó nő, kétségtelen. Most Streicher vezérkari főnök kerül sorra. Miután alaposan megnézte a fényképet, csak egyetlen szót szól: „Zsidó nő!“ Hangján hallatszik, hogy ez a szó számára a világ összes problémáinak végleges megoldását foglalja magában.

Most engedélyt kérek én is arra, hogy megnézhessen ezt a különös fényképet. Egy szép női arc fotográfiája. Eden asszony arca, az angol külügyminiszter felesége, aki akkor még hivatalosan volt.

Egy csodálatosan egyszerű világ
Ebben a pillanatban megértettem, hogy nemcsak Hitler legjobb barátjának és prominens nemzeti szociálistáknak társaságában vagyok; érzem, hogy a nürnbergi atmoszférában nemcsak a náciizmus megszokott légköré, hanem még valamit más is: egy csodálatos, érthetetlen, sajátosan leegyszerűsödött világ. Egy világ, ahol a valóságokkal egyáltalán nem törődnek, hanem kizárólag feketében és fehérben gondolkoznak. „Arja a fehér, zsidó a fekete.“ Eden asszony fekete. Mint az angol külügyminiszter felesége, ennél fogva vérszívó befolyást gyakorol a világ eseményeire...

A Streicher-villa kertjében alkalom adódik arra, hogy a Stürmer főszerkesztőjével beszélgessek. Nem akarok Streicherrel antisemitizmusról vitatkozni. Ennek semmi értelme nem volna. Mégis felteszem a kérdést:

Van-e tisztességes zsidó?
— Tartományi vezető ur, kérem, nem esik nehezére önnek a zsidókat ilyen forró fülldétséggel gyűlölni? Egyetlen egyszer sem fordul elő, hogy gyűlöletét más hangulatok befolyásolják? Hogy az például ellentétbe kerül a részvét érzésével? Ha jól meggondoljuk, végeredményben valamennyien emberek vagyunk...

Streicher felpillant. Hideg, kellemetlen vonás jelenik meg az arcán.

— Igen, valamennyien emberek vagyunk, — a zsidókat kivéve.

— El se tudná képzelni magának, hogy valahol a világon akad egy zsidó, mondjuk egyetlen egy, aki az, amit jó, finom embernek neveznek, szimpatikus, becsületes és általában egy kiváló személyiség?

— Ki van zárva. Minden zsidó gonosztevő ösztönével jön a világra.

— De nekem vannak zsidó barátaim, jó,

kiváló emberek...
— Ez a régi legenda a tisztességes zsidóról — szakít félbe Streicher nyersen. — Tisztességes zsidó egyáltalán nem létezik. Mint mondtam minden zsidó született gonosztevő. Ebből azonban Svédországban semmit sem értenek meg.

A „visszamaradt“ Svédország
— Ön ennél fogva Svédországot visszamaradt országnak tekintti?

„Aki Romániában született automatikusan illetőséget szerzett“

A satmari törvényszék rendkívül érdekes elvi döntést hozott egy állampolgársági perben

Satu-Mare, augusztus 16. (Az Új Kelet tud.) A satmari törvényszék dr. Marcus tanácsa elvi jelentőségi döntést hozott Weisz Henrik dajen állampolgársági ügyében.

Az állampolgársági revízió során Weisz Henrik, aki 1883-ban Satu-Maren született, tehát 1917-ben lett nagykorúvá, születési bizonyítványán kívül más okmány nem tudott felmutatni állampolgári jogának igazolására. A satu-marei járásbíró elfogadta Weisz Henrik igazolását és elrendelte az eljárás befejezését, ami ellen azonban az ügyészség fellebbezéssel élt. A fellebbezés indokolása szerint Weisz nem igazolta, hogy hozzájárult-e a közterhekhez s hogy hol volt 1914—1918 között.

A törvényszék a napokban tárgyalta Weisz Henriknek, — aki egyébként a satu-marei ort. hitközség dajenje, — állampolgársági ügyét. Dr. Weisz József ügyvéd a dajen jogképviselője kifejtette, hogy az 1886-os községségi törvény szerint minden egyéneknek illetőséggel kell bírnia, de illetősége csak egy

— Svédország úgy tűnik nekem, mint egy kis gyermek, aki nagy csodálkozó szemekkel néz a világra anélkül, hogy valamit megértene. XII. Károly idejében másképp volt ez. Svédország szerencsétlensége éppen az, hogy már régen nem viselt háborút. Az ilyesmi elpuhít.

— Javasolom, utazzék egyszer Svédországba és győződjék meg arról, hogy a békés svédnek se nem buták, se nem puhányok.

— Az, amit javasol — válaszolja Streicher — egészen nevétsége. Gyakran jönnek külföldiek hozzám és mondják, hogy utaztam ide, vagy oda. Hát nem értik meg, hogy én vagyok az egyetlen ember Németországban, aki senová sem utazhat el? Abban a pillanatban, midőn átlépek a határt, golyót kapnak a hátamba. A külföldi utazás számomra öngyilkosságot jelentene.

Ezután kijelenti, hogy a zsidókat nemcsak Németországból, de egész Európából ki kellene űzni.

— De hát véleménye szerint hová meneküljenek ezek a szegény emberek?

— A kérdésnek ez a része a legkevésbé sem érdekel, — válaszolja Streicher.

Még egyszer és utoljára felteszem a kérdést, amellyel a beszélgetést kezdtem.

— Ha egyszer egészen őszinte lesz és minden propagandisztikus gondolatot félre tesz, akkor is a legteljesebb komolysággal mondaná, hogy nincs tisztességes, becsületes zsidó?

Streicher csodálkozó arcot vág.
— Természetesen ennél maradok. Lehet valamely gonosztevő tisztességes ember?

A nürnbergi újságíró és a zsidó-kérdés

Az intervju befejeződött. Frankon vezetője a svéd újságíró és feleségét egyik luxus kocsiával visszaviteti a szállóba és egy Stürmer-szerkesztőt ad meléjük kíséretül. Swenné megkérdezi ettől ironikusan, hogy a nürnbergi zsidóknak ki szabad-e menniük az uccára?

— Igen, — ez ellen pillanatnyilag nem tudunk semmitsem tenni, de talán majd később...

Tudósítását a következőkkel fejezi be a svéd újságíró:

Streicher Mercedese végigrobog velünk az uccákon. Megérkeztünk a szállóhoz. Itt autót cserélünk. Főlényesen és fenségesen áll a Mercedes a mi kis kocsiink mellett. Ennek ellenére is szívesen ülünk át, mert itt, a mi kis kocsiinkban más, békésebb, emberségesebb légkör uralkodik. Néhány mély lélegzetet veszünk. Azután elindítjuk kis autókát a csehszlovák határ felé. El a nürnbergi középkorból, az ő gyűlöletével és beteges fanatizmusával... A felszabadulás érzése ez. Az az érzés, hogy végre ismét lélegzhetünk...

nak vitatta. Szakértői bizottság vizsgálta meg az ügyet és ebben helyet foglalt Suciu Adrián főmérnök és Golumba Traján lelkész, a volt városi ideigleges bizottság tagja is. Suciu a városra nézve kedvezőtlen szakértői véleményt adott az ügyben, valamint hamis adatokat szolgáltatott a telek területéről és így a város kénytelen volt irreálisan olcsó áron átadni a telket. Ezért a szolgálatért — állapítja meg a vizsgálóbíró vádirata — Suciu félmillió lej-t kapott. Ezt az összeget az iparvállalat egyik mérnöke hozta magával aktatászkájában Suciu irodájába, ahol ottartózkodott Golumba lelkész is. Amikor a mérnök megérkezett, Suciu visszavonult vele egy belső szobába és átvette a félmillió lejnnyi megvesztegetési pénzt. Aztán visszatért a hivatali helyiségbe és a szemével intett Golumba lelkésznek, hogy az ügy „rendben van“. A városvezetőség megállapítása szerint ebben a teletüggyben a közvagyon tizmillió kár érte.

A városvezetőség másik feljelentése a közbiztonsági hűtőberendezésre vonatkozott. Ebben az ügyben tegnap készült el a vizsgálóbíró vádirata, amelyben egy Suciu, mint Birou Virgil mérnököt, a városi mérnöki hivatal tisztviselőjét vád alá helyezi. A vádirat szerint a két mérnök nem ellenőrizte kellő gondnal és szigorral a hűtőberendezés felszerelési munkálatait és így történt meg, hogy a gépeket szállító cég silányabb minőségű és kisebb értékű gépkészleteket szerelt fel. Ezáltal a várost egymillió 38 000 lejjel károsították meg.

A vizsgálóbíró mindkét vádiratot eljuttatta a városvezetőséghez, amely a közeli napokban fog dönteni, hogy fenntartja-e a magánvádat az első feljelentés elejtett négy vádpontjának ügyében is.

Minden az arcunkra van írva. Dr. Müller új könyve, nagy albumak, 203 képpel, 200 lap, most könyvnapon áron 99 lei, később 158 lei Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen jegyzéket.

Aktatásában kapott ötszáz-ezer lej megvesztegetési pénzt Timisoara volt városi főmérnöke

Egy millió lejjel károsította meg a várost a közbiztonsági hűtőberendezésének felszerelésével

Timisoara, augusztus 16. Röviden jelentette már az Új Kelet, hogy a városvezetőség feljelentése alapján a vizsgálóbíró letartóztatta Suciu Adrian mérnököt, a városi mérnöki hivatal volt főnökét. Első ízben a városvezetőség hét súlyos vádpontot emelt a főmérnök ellen, akit a megejtett tanukihallgatások eredménye alapján a vizsgálóbíró letartóztatta. Suciu előbb a törvényszékhez, majd a táblai vádtanácshoz jelentett be fellebbezést, azonban a felsőbb fórumok is jóváhagyták a letartóztatását és így előreláthatóan ügyének tárgyalásáig fogságban marad.

A városvezetőség első feljelentése hét vádpontot tartalmazott. Ille András dr.

vizsgálóbíró a napokban fejezte be a hatalmas ügy vizsgálatát és terjedelmes vádiratot bocsátott ki a volt főmérnök ellen. A vizsgálóbíró a városvezetőség hét vádpontja közül három tartott fenn. Ezek közül kettő kisebb visszaélésekre vonatkozik, míg a harmadik vádpont körülményeiben és lényegében egyaránt igen súlyos. A vizsgálóbíró vádirata szerint ugyanis az elhangzott tanuvallomásokból kétségtelenül megállapítást nyert, hogy Suciu főmérnök 500.000 lej megvesztegetési pert kapott az egyik timisoarai iparvállalattól. Két évvel ezelőtt ugyanis az iparvállalat és a város vezetősége között nézeteltérés támadt egy telek ügyében, amelynek tulajdonjogát a város a magáé-

USZTUS 17.
ma-
ni 2.
ka
r Vica
ívési tánc,
Legmoder-
k és gyer-
s beiratko-
s 5 között.
lő elküldi gyer-
világi iskolába,
óan terjeszke-
án, az általános
resszió ellenére
eskedelmi isko-
landozott. Visz-
mondja, hogy
kárt kell el-
nyomán. A jid-
ja szavát. Az
t folytat azért
vája el ne alud-
pontjain egy-
nyvek. Így küz-
ellen. Ezek a
nyitékai annak
eg, hogy elfojt-
elem, hogy újra
s lapok. Miért
el? Itt Cernaui-
nyel nyelven je-
rabiában orosz
nyar és bulgár
nek meg van a
lna el éppen a
?
Schön Dező
TIKA
e Vale-ra
turistaszak-
re kétnapos ki-
gyakorlott turis-
ba (Ünőkö). A
augusztus 22-én,
bor Otthonban,
is megtekint-
t egynapos ki-
obusszal és ka-
lygón keresztül
ggel 3 óraor.
u cukrázdában.
zetőség. Vezető:
ta hitközség a
előimádkozót
hitközségi iro-
radea.
ni hallgatók fi-
apják a certi-
a jeruzsálemi
technionra be-
k már most
ssal a vala-
ek megtárgya-
előkészítésé-
ívesen szolgál-
str. Regina

HIREK

Időjárás: 2-3 milliméterrel emelkedő légnyomás, váltakozó felhőzet délen és többnyire borús északon, enyhe légáramlás északnyugati irányból, esők az ország északi részeiben és a hegyvidéken, helyi jellegű csapadékok, csökkenő hőmérséklet, előbb nyugaton, majd fokozatosan az ország többi részeiben is.

Súlyos karambolt okozott a részeg sofőr. Bucurestiből jelentik: A Piatra Neamț és Roman között közlekedő társaságkocsis összeütközött egy téglát szállító teherautóval. Több utas súlyosan megsebesült. Megállapított nyert, hogy a teherautó sofőre részeg volt.

Augusztus 25-ig nem fogad a nemzetgazdasági miniszter. Bucurestiből jelentik: Mitita Constantinescu nemzetgazdasági és pénzügyminiszter bankkormányzó augusztus 25-ig nem fogad.

Óriási viharok pusztítanak Koreában. Fokidőből jelentik: Dél-Koreában viharok pusztítanak. Kaigando közelében az ár elszakított egy gátat, aminek következtében egy szénbánya víz alá került. Több, mint száz bányász meghalt. Több száz súlyosan megsebesült.

Demokratizálják az igazságszolgáltatást Országoszában. Moszkvából jelentik: A legfőbb szovjettanács tegnapi ülésén felolvasták a törvényelőkészítő bizottságok jelentését. Egyik törvénytervezet az igazságszolgáltatás demokratizálására vonatkozik. A tervek szerint a néptörvényszék bíráit három éves időtartamra népszavazás útján fogják megválasztani. Fellebbviteli fórum a kerületi bíróság lesz. Ezek felett fognak állni a független szövetségi köztársaságok bíróságai.

Borzalmas szerencsétlenség egy bucuresti gyárban. Bucurestiből jelentik: A Vulcan gyárban tegnap este borzalmas szerencsétlenség történt, egy Katz Jenő nevű 27 éves villamoszerelőt agyoncsapott egy emeltyű.

Márton Aron az új clujai katolikus plébános. Vasárnap zajlott le Clujon óriási részvétel mellett a katolikus plébániusi szék betöltésére kiírt választás. Ez a díszes és nagyjelentőségű állás Hirschler József halála óta várt betöltésre. Hirschler utódjává a Szent Mihály egyházközség vasárnap egyhangúlag Márton Aron címzetes kanonokot választotta meg. A kiváló és nagyfelkészültségű főpapot megválasztása alkalmából számos üdvözlő távirattal kerették fel. Márton Aron az új katolikus papnemdok egyike legjelentősebb tagja, akinek működését a másfelekezetek is rokonszenves figyelemmel kísérik.

A világhírű Dodge-gyár fiatal tulajdonosának tragikus halála. Newyorkból jelentik: Danny Dodge, a világhírű Dodge gépkocsigyár 21 éves tulajdonosa, aki passziós sportember, halálos szerencsétlenség áldozata lett. A fiatal gyártulajdonos motorcsónakjában eddig még kiderítetlen körülmények között dinamit töltény robbant fel, amely szétvetette a csónakot és súlyosan megsebesítette a gyárost. A megsebesült gyártulajdonos, mielőtt még valaki segítségére sietnehet volna, vízbe fulladt.

PURGEN DR. BAYER
(PURGO) 25 csepp tartalmazó eredeti dobozban, vagy 4 darabot tartalmazó próbadozban az
ideális hashajtó

Milyen bibliai nevet viselhet egy árja gyermek. Párizsból jelentik: A berlini kamara-törvényszék a napokban azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy milyen bibliai származású nevet lehet adni árja gyermeknek és milyen tilos. Döntésében a bíróság a következőket jelentette ki: A keresztény vallás alapítói, mint Máté, János, Erzsébet és Márta nevei megengedettek, noha e nevek viselői zsidók voltak. Megengedett őstemeneti nevek továbbá: Éva és Ruth. Tilosak ellenben ama nevek viselése, amelyek határozott zsidó akcentusa van, mint például: Abraham, Izrael, Sámuel és Judit. Kiközösített név továbbá Josua. Német fiút nem hívhatnak Josuának és pedig a következő indoklással: „Ha igaz is, hogy a szülők és főleg az apa joga, hogy gyermekeinek milyen nevet adjon, mégis fennmarad a kérdés, hogy milyen nevet szabad adni jogi szempontból. Mindezek törvényesen nem rendezték ezt az ügyet, de a jövőben nagyon ügyelni kell arra, hogy német gyermeknek német keresztnév legyen és pedig olyan, amely a német nép tradícióiban és történetében gyökerezik.”

Megrendült Blücher marsall és Litvinov helyzete?

Párizs, augusztus 16. A jobboldali Jour moszkvai tudósítás alapján arról számol be, hogy Blücher marsallnak, a távolkeleti orosz hadsereg parancsnokának és Litvinov külügyminiszternek megrendült a pozíciója. Blüchert azzal vádolják, hogy nem védte kellőképpen a távolkeleti szövetséget s ezzel kockára tette Sztalin tekintélyét. Szó van arról, hogy Blüchert

elmozdítják állásából. Utódként Petko tábornokot emlegetik. Litvinov külügyi népbiztost pedig az a vád érte, hogy ügyetlenül viselkedett a Shigemitsu japán nagykövettel folytatott tárgyalások során. Valószínűleg ő sem marad helyén, sőt már emlegetik is azt az ismert nevű politikust, aki örökébe lép.

Villám sujtott agyon a Ceahlău tetején egy jasi festőművészt. Bucurestiből jelentik: A napok óta tartó abnormális időjárás nyomában rengeteg pusztulás jár. Nem egy esetben van emberáldozata is a szeszélyes viharoknak. Tegnap egy jasi kiránduló társaság járt a Ghileco tónál és a társaság egy része, köztük C. N. Vasiliu jasi festőművész megmászta a Ceahlău nevű hegyóriást is. Amikor a társaság már 2000 méter magasságban járt, sűrű villámcsapások és dörgések közepette hatalmas vihar keletkezett. A meglepott turisták szanaszét szaladtak, valamilyen fedezéket keresni, közben villámcsapás érte Vasiliu festőművészt, aki azonnal szörnyethalt.

A cselédkönyvek felülvizsgálása. Folyó év augusztus 12-én megkezdődött a cselédek és cselédlányok munkakönyvének felülvizsgálása. Felhívjuk a munkaadók figyelmét, hogy szeptember 6-ig bezárólag cselédek, vagy cselédlányok munkakönyvét magukkal hozva jelenjenek meg a rendőrség cselédhivatalában (60. számú szoba). Azok a munkaadók is kötelesek megjelenni, akik munkakönyv nélkül tartanak alkalmazásban fent említett személyeket, hogy azok igazoló iratainak alapján beírják őket a cselédhivatalba. A kihágókra a cselédszabályrendelet megfelelő paragrafusai alapján büntetést róhatnak ki. A jelentkezés betűrendben a következőképpen történik: augusztus 18 A, B, 19 C, 20 D, 22 E, F, 23 G, 24 H, 25 I, 26 J, 27 L, 30 M, 31 N, N, szeptember elején P és R 2 S T, 3 U V, 5 W Z, 6 X Y.

Paderewski a Capitolban!

A világ legnagyobb élő zongoraművésze

PADEREWSKI

játszik a

Liszt II-ik rapszódája

című filmben. Műsorán: Chopin, Mondschein szonátája, Liszt II-ik rapszódája, stb. Minden zenekedvelőnek egy feledhetetlen élmény!

Sorozatós repülőszerencsétlenségek. San Franciscóból jelentik: San Diegoból jelentik, hogy az amerikai hadi tengerészeti repülő 10 óra leforgása alatt két baleset érte. A Saratoga hadihajó egyik bombavetőgépe Rosedale közelében zuhant le. Három pilótája meghalt. Egy másik gép a San Diego öbölben zuhant vízbe, öt pilótája súlyosan megsebesült, kettő meghalt. — Római jelentés szerint Pietra Santa közelében Toszkanában lezuhant egy katmai repülőgép egy gazda házára. A pilóta meghalt.

Berlin hivatalos zsidóstatistikája. Berlinből jelentik: A napokban készült el Berlin városának hivatalos statisztikája, amely szerint a birodalom fővárosában 145 ezer vallásos zsidó él, míg 40.000 fajtája szerint zsidó, de más vallású. Ezenkívül még 60 ezer kevert fajtájú is él a városban. E szerint a 4.25 millió lakosú városban a kevertekkel együtt 250 ezer zsidó van.

Zsidó fiuinternátus létesül Satu-Maren. Satu-Marerről jelentik: Érdekes terv áll Satu-Maren megvalósítás előtt. Az állami kereskedelmi fiuicium igazgatóságának protektorátusa és felügyelet alatt zsidó internátus létesül, amely az új tanév kezdetén már meg is kezd működését. Egy növendék havi el látása mindössze 1400 lejbe fog kerülni. A terv az érdekelte szülők körében széles visszhangot keltett.

Be kell jelenteni a kiadott butorozott szobákat. A népesedési hivatal létesítéséről szóló törvény 40. és a törvényszabályzat 46. szakaszai értelmében, valamint a szállodai törvény 24. paragrafusa értelmében a clujai rendőrkészvura felszólítja azokat, akik rendszeresen adnak bérbe szobát, hónapra, napra, vagy csak ágyat, hogy augusztus 25-ig bezárólag jelentkezzenek a népesedési hivatal 67. számú szobájában, ahol jelentést kell tenniük kiadó szobáik számáról. A kiadott szobák főbérleti pedig be kell mutatni az albérlők bejelentéséről szóló igazolványt. Azokkal szemben, akik a kitűzött határidőn belül elmulasztják a jelentkezést, a törvény szigorúlag fogják alkalmazni.

Augusztus 20-án 12.000 török repatriál Romániából. Bucurestiből jelentik: A román-török egyezmény értelmében augusztus 20-án kel ultra azon első 12.000 törökből álló csoport, amely a Kadrlaterből Anatóliába emigrál. A formalitások, amelyeket rendkívül leegyszerűsítettek, befejezést nyertek és több család már elindult Constantába, ahol a Nazim török gőzös fogja felvenni az emigránsok egy részét.

Lezajlott a női és férfi szabók első országos kongresszusa. Oradeáról jelentik: Vasárnap és hétfőn tartották meg Oradean a női és férfi szabók első együttes országos kongresszusát, amelyen Románia számos nagy városának szabóiparosai, valamint a munkaügyi minisztérium is képviseltette magát. A nagy gyűlést, amelyet a Kereskedelmi Csarnok dísztermében tartottak meg, Bobițan Mihai, a szabóiparosok szervezetének oradeai elnöke nyitotta meg. A kongresszuson a szabóiparosok aktuális problémáit vitatták meg, mint anyagbeszerzés, közterhek, kihtelezés, hitelkérdés, tanoncoktatás, kontárkérdés, stb. A kongresszus legfontosabb eredménye egy árubeszerzési szövetkezet létesítésének elhatározása volt, amelynek keresztülvételére bizottságot alakítottak. Ennek a bizottságnak feladata az árubeszerzőszövetkezet létesítésének módjait tanulmányozni. Kimondták még a kongresszuson, hogy a női és férfi szabók nem konkurrálhatnak egymással. Végül a kongresszus üdvözlő táviratot küldött öfel-ségének.

Sebestyén Dávid emlékezete. A clujai Zsidó Kórházgyesület mint minden esztendőben, ezidén is gyásznapélyt rendez a kórház alapítójának, Sebestyén Dávidnak emlékére. Ebből az alkalomból megemlékeznek a Kórházgyesület múlt évi halottairól is. Az alapító emlékéit és művét dr. Farkas Imre főorvos fogja méltatni. Néhai Wesel Albert turdai főorvosról, a kórház nemes, nagy barátjáról, az ortodox Központi Iroda elnökéről, Ordentlich Ferenc (Dej) fog emlékszedet tartani, míg dr. Vass Zoltán főorvos a Kórházgyesület elhunyt kimagasló tagjairól fog beszélni. A gyásznapélyt vasárnap délelőtt féltizenegy órakor tartják meg a Zsidó Kórház templomában.

Augusztus 20-án kezdik meg a nyugdíjak folyósítását. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap mai számában dekrétumot közöl, aminek értelmében az augusztus havi kifizetésekre, fizetésekre, stb. 1.093.709.000 lejt utaltak ki. Nyugdíjakra 195.160.167 lejt folyósítottak. A nyugdíjak kifizetése augusztus 20-án kezdődik meg.

Eltűnt a huszrai oradeai piacról. Oradeáról jelentik: Oradean tegnap eltűnt a piacról a hus. A háziaszonyok hiába mentek el a mézszárszékbe, hogy beszerezzék az ebédhez szükséges húst. A hushányról tudomást szereztek a hatóságok is és erélyes lépéseket tettek a hus rejtetező mézszárosok ellen. A rendőrség részéről Wolf komiszár járta végig a mézszárszékbeket és összeírta azokat, ahol nem talált húst. A mézszárszéknek körülbelül 90 százaléka került a komiszár listájára. A vághidőn talált egyseknél húst a rendőrségi közeg, de azok sem bocsátották éruba. A hus eltűnését az idézte elő, hogy a városi tanács maximálta a husárakat, amelyekért viszont a mézszárosok elégedetlenkedtek és a mézszárosok szervezete utasítására sztrájkba léptek. A mézszárosok kérték a hatóságokat, hogy rendezzenek probavágsát és ennek alapján állapítsák meg a husárakat. A hatóságok azonban ezt visszautasították. Az oradeai husfronton tehát tovább tart a háború.

Románia a buza-értékesítéssel kívárja a kedvezőbb fordulatot

Bucuresti, augusztus 16. Az utóbbi időben a külföldi piacokon a buzaügyleteket illetően tapasztalt helyzet arra készítette a belföldi buzaexportöröket, hogy visszatartsák a szállítványokat. A kormány az egész országban alkalmazott erélyes buzaértékesítési rendszer által megakadályozta az árfolyamcsökkenést. A nagy és kistermelők által felajánlott mennyiségeket a szövetkezetek vásárolják fel, amelyeknek rendelkezésükre bocsájtották a szükséges összegeket. Eddig 5000 vagon búzát vásároltak fel 77 kilo hektoliterenkénti sullyal. Másrészt, az az intézkedés, hogy a fiskus nem lép fel a kistermelőkkel szemben, ezeket arra készíti, hogy ne ajánlják fel tömegesen uttermésű búzájukat. A külföldi piacokon mutatkozó hiányt hiány okai úgy látszik, elsimulnak. Az utóbbi idők politikai helyzete és bizonyos izgalom a nemzetközi életben kizárta annak lehetőségét, hogy az elmúlt években az importáló államok részéről felraktározott buza mennyiséget forgalomba hozzák.

Hasonlóképpen siettetik az utóbbi időben mutatkozó katonai fenyegetések is a gabonaexportot.

Másrészt, az amerikai és más tengerentúli kínálat nem vezetett olyan nagy áresésre, amilyenre az importőr államok számítottak. Ugy látszik, hogy a termelő államok visszatartják készletüket az áremelkedésre várva.

Mindebből kitűnik, hogy a román buza-értékesítési kilátások kedvezőek.

Összeült a legfőbb cseh államvédelmi tanács

Prága, augusztus 16. A legfőbb államvédelmi tanács ma délelőtt 11 órakor a Kolovrat palotában ülést tartott. Cseh hivatalos körök a nemzetközi helyzetben mutatkozó komplikációk ellenére sem tulajdonítanak különösebb fontosságot az államtanács ülésének, amelynek napirendjén — hivatalos verzió szerint — gazdasági és pénzügyi kérdések szerepeltek.

„Vissza a földhöz” mozgalom az amerikai zsidók között. Newyorkból jelentik: Jakob Littmann tanár, a newyorki mezőgazdasági főiskola dékánja a sajtó munkásai előtt kijelentette, hogy az amerikai zsidók táborában nagy törekvés mutatkozik a mezőgazdasági foglalkozásokban való elhelyezkedésre. A főiskola hallgatói közül 20 százalék zsidó. Más ilyen szerű iskolákban a százalékarány még nagyobb. Az utolsó tíz évben a mezőgazdasági fakultásokra több zsidó hallgató iratkozott, mint 1908-tól 1928-ig terjedő években. Pillanatnyilag több mint 30 ezer zsidó család az Egyesült Államokban mezőgazdaságból. Newyerseyben ezer zsidó család foglalkozik baromfitenyésztéssel, ezenkívül sokan foglalkoznak tejgazdasággal, kertészettel és más mezőgazdasági ágazattal. Littmann professzor szerint a magángazdálkodás jobb eredményeket hoz, mint a kollektív módon való munkálkodás. A laboratóriumokban és a kísérleti állomásokon, számos zsidó intellektuel dolgozik. A mezőgazdaság Amerikában szerény, de biztosított jövődelmet hoz.

Egy napon halt meg egy marghitai öreg házaspár. Marghitaról jelentik: Tischler Süssmann marghitai tekintélyes kereskedő egy napon halt meg feleségével. A férj 88, az asszony 80 éves volt. Hatvankét éven át éltek példás házasságot. Gyermekek nem voltak. Tischlerné három év óta súlyos beteg fekvő és az volt a kívánsága, hogy férjével egy időben távozzon az élők sorából. Ez az óhaja teljesült az elmúlt vasárnap. A férj délután háromkor, az asszony este hét órakor halt meg. Az elhunyt Tischler Süssmann a híres pozsonyi „Kszav Sofer” jeles tanítványa volt, puritán, jószívű, vallásos férfi. A kettős temetés hétfő délután ment végbe a város egész lakosságának osztatlan részvételével.

A Haggibbor uszósokosztályának vezetősége felkéri összes játékosait, hogy a Targumurei uszósokkal kapcsolatos megbeszélések céljából szíveskedjenek ma, szerdán este 8 órakor a Haggibbor klubhelyiségében feltétlenül megjelenni.

A Haggibbor uszósokosztálya pénteken délután a 2.30-as vonattal Targu-Muresre utazik az uszó-Makkabiadára. A kedvezményes utra vendégeket szívesen visz magával a vezetőség. Jelentkezni szerda és csütörtök délután 6-8-ig a Haggibbor titkárságánál lehet.

Három a

1
2
3

LONDON
felosztási b
egyöntetű
gyors megu

A bizo
szóló jelen
s melynek
illetően.

E döntő
körökben,
bam. A vil

különböző
és újságíró
zsidó nép

keseredett
hogy amer
területet s

sabb megr
ban, hogy
nyos körö
tekinthető

yan és ig
ben és ebb
a zsidó,
en egymás

Ellent

Ezt a vál
telerül Macd
palesztinai re
mes, a Daily

terjaikban u
tjra főleg a
désekkal illo

munkáspárti
a biztonsági
csolaban áll

azokkal a k
tási bizottsá

döntésre.

A Daily T
berlein augu
kapcsán, —

niszter Pales
után került
kormányban.

és a paleszt
nézeteltérés
desek tekint

tal bizonyos
hogy a terr
hogy már c
desekkel leh

szemben Sin
mányzó oda
arab terrorb

és az újabb
vagy egyed
A lap szeri
erről a kér

Week" távi
rint

MacDona
mert „az
ügyi hivo
körében

MacDona
győződés
az ottan
mint aho
MacDona
vül éles
mány ke
vel MacD
ellentétb

Hogy m
lyen elgon
osztási biz
ziókat köz
Newyork

Három alternatíváról tárgyal a palesztinai felosztási bizottság:

1. Zsidó állam, arab állam és mandátum

2., kis zsidó állam arab állam nélkül

3., kantonizálás

Éles ellentétek a kormányban és a felosztási bizottságban. Ben Gurion a Haviaga megtörői ellen. A „Neinsagerek” konferenciája Amszterdamban

LONDON, augusztus 16. Hétfőn tartotta meg első ülését Londonban az angol felosztási bizottság, amely a napokban tért vissza Palesztinából. A londoni lapok egyöntetű véleménye szerint a kormány kitart a felosztás terve mellett és annak gyors megvalósítását kívánja.

A bizottság a közeli napokban lát hozzá a felosztás technikai keresztülvételéről szóló jelentésének elkészítéséhez, amelyet szeptember közepén nyújt át a kormánynak s melynek alapján fog döntő elhatározásra jutni az angol kabinet Palesztina sorsát illetően.

E döntő időpontnak a közeledésével nő a feszült várakozás és izgalom mindazon körökben, amelyek közvetve, vagy közvetlenül vannak érdekelve Palesztina sorsában. A világsajtó figyelme is a bizottság londoni tárgyalásai felé fordul és máris különböző verziók keringenek a bizottság felosztási javaslatai felől. Ha egyes lapok és újságírók kombinációi igazságnak bizonyulnak, úgy nem kétséges, hogy az egész zsidó nép és az egész cionista mozgalom elveti az angol felosztási javaslatot és elkeseredett harcot kezd Anglia Palesztina-politikája ellen. Arról van szó ugyanis, hogy amerikai sajtóorgánumok értesülései szerint a felosztási bizottság olyan kis területet szán a zsidó államnak, amely a Peel-jelentés felosztási tervénél is súlyosabb megrövidítést jelent a zsidó jogoknak és aspirációknak. Nem kétséges azonban, hogy ezeknek a verzióknak csak abban az értelemben lehet alapjuk, hogy bizonyos körök, esetleg bizottsági tagok fel-fogását tükrözik vissza, de távolról sem tekinthető elhatározó jellegűeknek. Minden jel arra mutat, hogy az angol kormányban és így a bizottságban is nagy ellentétek dőlnek a Palesztina-kérdést illetően és ebben a vitában különböző felfogások állanak egymással szemben, amelyek a zsidó, illetve az arab aspirációk tekintetében vételének mértékében térnek el és egymástól.

Ellentétek az angol kormányban és a felosztási bizottságban

Ezt a válságot mai formájában kétség-telenül Macdonald gyarmatügyi miniszter palesztinai repülőútja nyitotta meg. A Times, a Daily Mail és más lapok kommentárjaikban úgy vélik, hogy a miniszter útja főleg a palesztinai közbiztonsági kérdésekkel állott összefüggésben, míg a munkáspárti Daily Herald azt hiszi, hogy a biztonsági problémákon túl szoros kapcsolatban állott a miniszteri látogatás azokkal a kérdésekkel, amelyek a felosztási bizottság jelentése után kerülnek előtérbe.

A Daily Telegraph Macdonald és Chamberlain augusztus 11-iki tanácskozásai kapcsán, — amelyekre a gyarmatügyi miniszter Palesztinából való visszatérése után került sor — tudni véli, hogy a kormányban, a gyarmatügyi hivatalban és a palesztinai hatóságok körében nagy nézeteltérések dőlnek a palesztinai kérdések tekintetében. A gyarmatügyi hivatal bizonyos vezető tényezői úgy vélik, hogy a terror súlyos méreteket öltött, hogy már csak egészen szigorú intézkedésekkel lehet annak végét vetni. Ezzel szemben Sir Harold MacMichael főkörmányzó oda nyilatkozott, hogy a nagy arab terrorbandákat szétugrasztották már és az újabb merényleteket kis csoportok vagy egyedül álló terroristák követték el. A lap szerint Macdonald és Chamberlain erről a kérdéstről is tárgyalt. A „The Week” távirati ügynökség értesülése szerint

Macdonald azért repült Palesztinába, mert „az angol kormány, a gyarmatügyi hivatal és a felosztási bizottság körében éles ellentétek állanak fenn.” Macdonald, hír szerint, arra a meggyőződésre jutott Palesztinában, hogy az ottani helyzet sokkal súlyosabb, mint ahogy azt Londonban hitték. Macdonald visszatérése után rendkívül éles összecsapás várható a kormány kebelében, annál is inkább, mivel Macdonald és Chamberlain is éles ellentétben állnak egymással ebben a kérdésben.

Hogy melyek ezek az ellentétek és milyen elgondolások körül dül a vita a felosztási bizottságban, erről különböző verziókat közölnek a nagy világlapok. A Newyork Times jeruzsálemi tudósítója

arról ír, hogy bizonyos angol körökben új terv merült fel a Palesztina-kérdés megoldására. Eszerint

Anglia teljesen eltekintene a Palesztinában létesítendő arab állam tervétől, a zsidó államot pedig egészen szűk határok között, mégpedig a Sárón sikság területén valószínűleg meg Tel-Avivtól Atlitig. Az ország többi része megváltozott mandátárius rezsim alatt maradna.

Mit ír Knickerbocker?

Knickerbocker, a világhírű riporter, aki jelenleg Jeruzsálemben tartózkodik a következőket írja:

„A bizottság még mindig vitatkozik a lehetőségekről és még Angliában is meg fog hallgatni tanukat. Eddig nem adtak ki hivatalos jelentést és így a bizottság még megváltoztathatja a szándékát.

Mégis megtudtam annyit, hogy a bizottság által kivihetőnek tartott legkedvezőbb terv a következő:

A zsidók kapnak a Peel-bizottság által kijelölendő független államterületet, de Galilea, Akka és Haifa nélkül.

Anglia átveszi Galileát, Akkát, Haifát, Jaffát, a jeruzsálemi korridor, továbbá Palesztinának egész déli sivatagterületét, módosított mandátum alapján.

Az arabok kapják államuk számára az ország többi részét, amelyet esetleg egyesítenek Transzjordániával Abdullah uralkodása alatt.

Az angol mandátumos területre nem vándorolhatnak be többé zsidók.

Az ezzel szembenálló másik terv még sokkal kedvezőlenebb. Most már nem látszik lehetetlennek a bizottságnak olyan döntése, hogy a zsidó államot rendkáljára a Sharon völgyi tengeri övre Telavivtól Atlitig. Így északon és délen egész sor maradna ki a legnagyobb zsidó telepek közül és teljesen elzárna az utját annak, hogy a zsidók újabb területeket vegyenek megművelés alá.

Palesztinának egész többi része módosított angol mandátum alá kerülne és akkor nem lenne új arab állam.

Akarmelyik terv kerül megvalósításra, Anglia megtartja Déli Palesztinát, hogy megvédje a Suez-csatornát és megtartja

Északi Palesztinát, hogy Haifa továbbra is repülőtémaszpont maradjon, mint fontos pontja az Indiába vezető légi útnak és mint vágálműve az iraki csővezetékeknek. Továbbá ez a palesztinai arabokat is elválasztaná a szíriai araboktól.

Ugy a zsidók, mint az arabok ellenzik mind a két tervet. Ezért a bizottság gondol arra a lehetőségre is, hogy ideiglenesen a kantonizálás rendszerét vezeti be, vagyis az országot felosztja zsidó, arab és vegyes területekre, amelyek helyi önkormányzatot kapnak, de szövetségi rendőrség segítene a rend fentartásában.

James Malcolm az igazi retorzióról

A Times hasábjain James Malcolm palesztinai angol forrásból nyert értesülésekre hivatkozva azt állítja, hogy Görögországból több száz provokátor és idegen politikai ügynök érkezett Palesztinába. A terrorista mozgalom — írja Malcolm — látszólag zsidóellenes, lényegében azonban angol-ellenes.

A mozgalmat kívülről irányítják és külföldi tényezők finanszírozzák. Anglia ellenségei meg akarják akadályozni egy angol-barát zsidó blokk létesítését a Közelkeleten. A kormány első válasza erre az aknamunkára a zsidó bevándorlás korlátozásának megszüntetése, illetve a gazdasági befogadó képesség elvénak helyreállítása kell, hogy legyen. Minden gyilkosságért és törvénytelenességért, amit az arabok elkövetnek, bizonyos számú zsidó bevándorlóra a beengedése kell, hogy legyen a kormány válasza.

Dávid Ben Gurion, a cionista Exekutívá elnöke, nagy beszédet tartott a politikai helyzetről a jisiv vezetőinek zárt ülésén. Rámutatott azokra az eredményekre, amelyeket a jisiv az önvédelem terén ért el, a zsidó fegyveres erő hősiességét méltatta és élesen kikelt azok ellen, akik „ártatlan arabokon elkövetett megtorlásokat követelnek.” Ben Gurion elmondta, hogy a zavargások huszonegy hónapja alatt 27 új zsidó kolónia született meg Palesztinában, ugyanakkor, amikor a prosperitási éveiben, 1934-ben és 1935-ben mindössze 16 új kolónia alakult. A zsidók — mondotta — palesztinai végcéljuk felé való törekvésükben három elvet kell, hogy megőrizzenek: a hősiességet, a bölcsességet és az erkölcsi tisztaságot.

A „Neinsagerek” világkonferenciája

M. M. Ussiskin, a cionista Actions Comité és a Zsidó Nemzeti Alap elnöke, Amszterdamba utazott, ahol tegnap összeült Palesztina felosztása ellenzőinek, az úgynevezett Neinsagereknek a világkonferenciája. Az értekezlet után Ussiskin Londonba utazik, a cionista Actions Comité ülésére.

Jabotinszki, a revizionisták vezére, Varsovában beszédet tartott, amelyben kifejtette, hogy a Havlaga sem etikai, sem politikai szempontból nem jogosult. Ha a Havlaga megtörése miatt — mondotta — polgárháború törne ki a zsidók között Palesztinában, úgy ez a polgárháború ki fog terjedni az egész zsidó világra.

Ma a ROYAL slágermozgóban bemutatásra kerül a főzönség általános kérésére:

Walewska grófnő

GRETA GARBO és CHARLES BOYER egyetlen filmje. Előtte: Az angol király látogatása Franciaországban.

Amerika bizik az európai bonyodalmak áthidalásában

Cáfolják Hitler és Runciman találkozásának hírért. Lansbury európai utja

A jugoszláviai ellenzék a demokratikus alkotmány visszaállítását követeli

Washington, augusztus 16. Amerikai politikai körökben némi derültség nyilatkozik meg az európai helyzet megítélés tekintetében. Megállapították, hogy Anglia és Franciaország közös diplomáciai tevékenysége egyre szorosabbá vált az utóbbi napokban. Ugyanekkor a csehszlovák kormány és a csehszlovák nép nyugodt és hidegvérű magatartásáról is elégtétellel emlékeznek meg és kedvesnek jelnek tekintik az orosz-japán fegyverszünet megkötését is. Mindezek alapján amerikai politikai körök — anélkül, hogy túlzott optimizmusra okot látnának, — úgy vélik, hogy a nyári időszakot, amely mindig válságos szokott lenni, sikerülni fog újabb veszedelmes bonyodalom nélkül áthidalni.

Hull amerikai külügyi államtitkár rádióbeszédet mondott, amelyben többek között kijelentette a következőket:

— Nincs messze az idő, amikor a népek már nem válogathatnak aközött, hogy az erőszak, vagy a józan ész útján akarnak-e haladni. Ha a mai fegyverkezési szellem nem szűnik meg, úgy egy általános gazdasági és katonai viszály kitörésétől lehet tartani. A népek azonban élni akarnak és remélik, hogy a két ut között nem az aranchiát fogják választani.

Londonban és Berlinben egyaránt cáfolják azokat a tegnapi híradásokat, amelyek Runciman állítólagos berlini utitervéről és Hitlerrel való közeli találkozásáról terjedtek el. Londonban hagsúlyozzák, hogy ilyen terv egyáltalán nem merült fel és az erről szóló hírek nélkülölnek minden alapot. Berlini körök viszont azt mondják, hogy ilyen látogatásra nem érett még meg a helyzet.

Runciman tegnap a szudetanémet centru-

mokat járta be és látogatásai során tárgyalásokat is folytatott.

Lansbury angol képviselő, a munkáspárt volt vezére két képviselőtársa kíséretében délkelet-európai körutra indult. Lansbury elutazása előtt kijelentette az újságírók előtt, hogy újabb békeértekezlet összehívására akarja rábírní az utiprogramjába vett államok államférfiit, mielőtt európai katasztrófa törne ki. Meggyőződése szerint gazdasági intézkedésekkel számos háborus okot lehetne kiküszöbölni. Bucuresti jelentés szerint Lansbury elsősorban Jugoszláviát, Romániát és Magyarországot fogja meglátogatni.

Belgrád, augusztus 16. A jugoszláv ellenzéki pártok tegnap nagyjelentőségű gyűlést tartottak, amelyen Macsek Vladimir, a volt horvát parasztpárt vezére is résztvett. A szónokok és a gyűlés által elfogadott határozati javaslatok élesen bírálják a kormány politikáját, sürgetik az alkotmány megváltoztatását, illetve a demokratikus rezsim visszaállítását, alkotmányozó nemzetgyűlés összehívása által.

Az Avala jelentése szerint Macsek horvát vezért Belgrádba való érkezése alkalmával nagy paraszttömeg fogadta és lelkesen ünnepelte. A horvát vezér kijelentette, hogy meggyőződést akar létrehozni a szerbek és horvátok között.

— Zsidó hajó zsidó kereskedelmi lobogóval Tel-Avivban. Tel-Avivból jelentik: Az Amal gözös árbócára a napokban ünnepélyes keretek között felhúzták a kereskedelmi zsidó lobogót. Az Amal kapitánya és egész személyzete zsidó.

SPORT

A Ripensia már megnyerte az 1937-38. évi Nemzeti Bajnokságot

Ripensia-FC Rapid 2:0 (1:0)

Cluj, augusztus 16. Románia 1937-38. évi labdarugóbajnokságának első döntőmérkőzését Bucarestben a Ripensia nyerte. A pompás formában levő Pavlovici két tizenegyest kivédett!

A két csapat összeállítása:
Ripensia: Pavlovici, Bürger—Regdon, Gál—Kotormány—Lázár, Bindea—Oprean—Marcu—Schwartz—Dobay.

FC Rapid: Radulescu, Wetzler—Rosculef, Vintila—Rasinariu—Raffinszky, Moldoveanu—Lengyel—Auer—Barátky—Bogdan.

A 2. percben Marcu közelről hálóbá juttatja a labdát. 1:0. Szünet után a 28. percben Auert gáncsolják, 11-es: Barátky büntetőgólját Pavlovici lábbal kivédi. A 37. percben Bindea 2:0. A 38. percben újabb 11-es a Ripensia ellen: Auer lövését Pavlovici bravurosan kivédi. A következő percben

Marcu 11-esét a Rapid kapusa, Radulescu védi. A mérkőzést Piki Kroner vezette. Hat-ezer néző.

Belföldi labdarugás

Timisoara. Chinezul—Kikinda válogatott 7:4 (3:2), TMAC—RMTE 8:2 (6:2).

Arad. Körmérkőzés. Vasárnap Gloria—CAA 6:2 (2:0), AMTE—Olimpia 8:0 (1:0). Hétfőn Gloria—AMTE 3:2 (1:1), Olimpia—CAA 4:2 (1:1).

Brasov. Juventus—Astra 4:2.

Külföldi labdarugás

Szavádka. SAND—Electrica Timisoara 5:3 (3:1).

Katowitz. Hungaria—Ruch 8:4 (6:1).

Pogon. Kispeszt—Pogon 2:0.

Pozsony. Újpest—Bratislava 2:2 (2:1).

Egyetlen rekordot eredményezett Románia uszóbajnoki versenye

A targumuresi Békés 1:17.8 mp-re javította a 100 méteres melluszás országos rekordját

Cluj, augusztus 16. Sibuban tegnapielőtt és tegnap rendezték Románia ezévi országos bajnoki uszóbajnokságát, amelyen a zsidó sport a targumuresi Makkabi és az aradi Hakoah uszói révén volt képviselve. A targumuresi Makkabi helyezéseket is nyert. A verseny egyetlen kimagasló eseménye Békés (Tg.-Mures) kitűnő 100 m melluszás eredménye, mely országos rekord. Eredmények:

Első nap:

Férfibajnoki számok: 1500 m gyors: 1. Kelemen CSTgM 23 p. 47.4 mp. 2. Jordáki CAC 25 p. 29.66 mp. 3. Stuber Armin 26 p. 19.8 mp.

100 m mell: I. előfutam: 1. Békés CSTgM 1 p. 17.8 mp országos rekord (régi 1 p. 22.6 mp). 2. Hertz Armin 1 p. 22.6 mp. 3. Schullery VD 1 p. 23 mp. II. előfutam: 1. Norman Ferar 1 p. 26.6 mp. 2. Lukács Armin 1 p. 27.4 mp. 3. Hecht CAA 1 p. 29.6 mp.

100 m hát: 1. Aranyossy CSTgM 1 p. 19 mp. 2. Szics Armin 1 p. 30 mp. 3. Fejér U 1 p. 31.6 mp.

4x200 m gyorsstaféta: Viforul Dacia 10 p. 34.5 mp. 2. CSTgM 11 p. 03.2 mp.

3x100 m férfi vegyesstaféta: 1. CSTgM (Aranyossy, Békés, Kelemen) 3 p. 49.6 mp. 2. Universitatea (Fejér, Petri, Bara) 4 p. 13 mp. 3. Armin 4 p. 17 mp.

Női bajnoki számok: 50 m gyors: 1. Rafael CAA 35.9 mp. 2. Ballóné VD 38.4 mp. 3. Bereczky CAC 39.2 mp.

100 m gyors: 1. Rafael CAA 1 p. 26.2 mp. 2. Bereczky CAC 1 p. 29 mp. 3. Tamás CSTgM 1 p. 30 mp.

200 m mell: 1. Perlaký CSTgM 3 p. 39 mp. 2. Kreibal Armin 3 p. 43.8 mp. 3. Selényi CAC 3 p. 43.4 mp.

100 m hát: 1. Perlaký CSTgM 1 p. 41.8 mp. 2. Koha Mures 1 p. 46 mp. 3. Jakabovics Makkabi Tg.-Mures 1 p. 51.6 mp.

VIZIPÓLÓ: Universitatea—CFR Bucuresti 4:1 (3:0), CSTgM—Ferar Oradea 5:1 (3:1), Armin—CAC 3:1 (1:0).

Második nap:

Férfibajnoki számok: 100 m gyors: 1. Püllök VD 05.2 mp. 2. Czímás CAC 1 p. 07.8 mp. 3. Békés CSTgM 1 p. 07.9 mp. 4. Bara Univ. 1 p. 08.5 mp.

200 m gyors: 1. Kelemen 2 p. 29.4 mp. 2. Püllök VD 2 p. 33.2 mp. 3. Czímás CAC 2 p. 46 mp.

400 m gyors: 1. Kelemen CSTgM 5 p. 35 mp. 2. Slavescu VD 5 p. 41 mp. 3. Levita VD 6 p. 01.2 mp.

200 m mell: 1. Aranyossy CSTgM 3 p. 03.8 mp. 2. Hertz Armin 3 p. 10.2 mp. 3. Lukács Armin 3 p. 10.4 mp.

4x100 m gyorsstaféta: 1. Viforul Dacia (Slavescu, Püllök, Levita, Puscasiu) 4 p. 32.2 mp. 2. CSTgM (Tóth, Veres, Békés, Kelemen) 4 p. 34.4 mp. 3. CAC (Szilágyi, Czímás, Györfly, Jordáki) 5 p. 08. 8mp.

Női bajnoki számok: 400 m gyors: 1. Bereczky CAC 7 p. 26.3 mp. 2. Ballóné VD 7 p. 32 mp. 3. Tamás Mures 7 p. 39 mp.

100 m mell: 1. Kreibal Armin 1 p. 39.8 mp. 2. Koha Mures 1 p. 42 mp. 3. Perlaký CSTgM 1 p. 42.1 mp.

3x100 m vegyesstaféta: 1. Mures (Koha, Bucur, Tamás) 5 p. 07.2 mp. 2. CAC (Selényi, Kovács, Bereczky) 5 p. 26 mp. 3. Makkabi Tg.-Mures 5 p. 27.2 mp.

VIZIPÓLÓ: Viforul Dacia—CSTgM 2:1 (0:1), CAC—Ferar 5:0 (3:0), Armin—Metropola 3:0 (2:0). Viforul Dacia—Universitatea 7:1 (4:0).

A 100 m férfi melluszás döntőjét nem tartották meg, hanem az előfutamokat időfutamnak véve állapították meg a helyezési sorrendet.

Szenzációs eredmények az USA—Németország atlétikai versenyen

Cluj, augusztus 16. A Berlinben megrendezett USA—Németország atlétikai verseny szenzációs eredményeket hozott. Győzött USA 122:92 arányban.

Első nap:

100 m: 1. Johnson USA 10.5. 2. Ellerbee USA 10.7.

800 m: 1. Harbig német 1 p 52.4 mp. 2. Beetham USA 1 perc 53.3 mp.

1500 m: 1. Fenkse USA 3 p 53.8 mp. 2. Mehlohse német 3 p 56.2 mp.

10.000 m: 1. Pentti USA 32 p 11.2 mp. 2. Vaughn USA 32 p 17.2 mp.

110 m gát: 1. Wolcott USA 14.1 mp. 2. Tolmich USA 14.6 mp.

Diszkoszvetés: 1. Schröder német 50.19 mp. 2. Levy USA 49.98 mp.

Kalapácsvetés: 1. Elask német 57.20 m. 2. Hein német 56.51 m.

Rudgrás: 1. Warmerdam USA 427 cm. 2. Varoff USA 415 cm.

Hármasugrás: 1. Kotraschek német 14.61 m. 2. Wöllner német 14.57 m.

4x100 m: 1. USA (Ellerbee, Jeffrey, Greer,

Johnson) 40 mp. 2. Németország (Kersch, Hornberger, Neckermann, Scheuring) 40.3 mp német rekord.

Második nap:

200 m: 1. Jeffries USA 21 mp. 2. Walker USA 21.7 mp. 3. Scheuring német 21.8 mp. 400 m: 1. Mallott USA 46.9 mp. (!) 2. Harbig német 47.3 mp.

5000 m: 1. Rice USA 14 p. 56 mp. 400 m gát: 1. Patterson USA 53.3 mp. Magasugrás: 1. Walker USA 2:2 cm.

Mgasugrás: 1. Walker USA 2:2 cm. 2. Weinkötz német 196 cm.

Távolugrás: 1. Leichum német 716 cm. 2. Nothing USA 753 cm.

Suyidobás: 1. Ryan USA 15.82 m. Wölke német 15.77 m.

4x400 m staféta: 1. USA 3 p 13.4 mp. 2. Németország 3 p 14.8 mp.

ERŐNYERŐS AZ ÚZLÉTI LEKKE: HIRDESSZEN AZ ÚJ KELELTEN

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

AZ OPERA MOZGÓ MÜSORA:

Szerdától premier: Világszenzáció: Ember-faragó. Izgalom, rémület, borzalom. Egy örült orvos hajmeresztő rémítettel. A szörnyeteg tündöklése és bukása. Embertorzítás, a szerelem leküzdése, kinzókamrákban, stb. Főszerepben: Boris Karloff és Lugosi Béla. Csak erős idegzetűeknek! Műsor előtt: Alomvilág, orosz kabaré 3 felvonásban.

A MUNKÁS MOZGÓ MÜSORA:

3, 6 és 9 órákor: I. Charlie Chan az Olimpiáson. Detektívdráma. Fősz.: Warner Oland. II. Leigázva töled. (Amigo). Énekes operett. Fősz.: Lawrence Tibbett, a newyorki operaház tagja. III. Híradó. Jön: Táncoló angyal. Sonja Hennie. II. Párizsi éjszakák.

A ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Bemutatásra kerül a közönség általános kértésére: Walewska grófnő. Greta Garbo és Charles Boyer egyetlen filmje. Előtte: Az angol király látogatása Franciaországban. Előadások kezdete: 3.20, 5.20, 7.20 és 9.30.

A SELECT MOZGÓ MÜSORA:

Premier! Gyilkosság történet. Rendkívül izgalmas bűnügyi film. Főszereplők: Edward G. Robinson és Jane Bryan. A film előtt: Világhíradó.

A CAPITOL MOZGÓ MÜSORA:

Premier! A II-ik rapazódia. Paderewski egyetlen filmje. Műsor előtt: Világhíradó.

AZ URANIA MOZGÓ MÜSORA:

Először Fanny. Lillian Harvey nagyszerű világhírű filmje. Káprázatos balett, tánc!

A THALIA MOZGÓ MÜSORA:

A tolvaj szerető. (Párizs apacsa). Tristan Bernard regénye film: főszerepben: Pierre Blancher, Journal, Micky Maus. Következő műsor: A házasság titkai. Szekszuális film. Van der Velde professzor tanulmánya. Csak 18 éven felülieknek.

AZ EDISON MOZGÓ MÜSORA:

Mától: I. Rejtelmek háza. Nagy képművészet. Francia forradalomból. II. Vérrel itatott határ. Főszerepben John Wayne, a cowboy király. III. Mária királyné öfélége temetése. IV—V. Új híradó és Micky Maus.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, augusztus 17.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhír- adó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális híre, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. 15.20: Időszzerű anyag. 19: Könyvek. 20.05: Rádiózenekar. 21: Felolvasás. 21.15: Jelescu zongoraművésze. 21.50: Kabarélemezek. 22.30: Hírek. 22. 45: Vendéglői zene. Majd különböző hírek.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. A héber nevelés alapelvei, zongoraelőadás gyermekeknek. 8: Előadás Safed kabbalistáiról. 8.20: Koncert. 9: Pontos idő, időjárás, újdonságok. 9.30: Az angol műsor keretében hangverseny.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 14: Zenekar. 18: Cigányzene. 19.15: Táncclemezek. 20.30: Hegedű 21: „Bumerang”. Vidám hangjáték. 22.10: Ének. — 23.05: A rádió szalonzenekara. 0.10: Cigányzene. Közben: hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: London Regional. 23: Grieg-dalok. Prága. 13.45: Bizet: Az arlesli lány. Csajkovszkij: Diótörő, szvit. 20: Strauss János: Keringők. Varsó. 20.30: Dalos, zenés est.

Ösütörtök, augusztus 18.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhír- adó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.25: Motzoi-zenekar. Közben 14.15: Hírek. 15.20: Időszzerű anyag. 19: Táncclemezek. 20.10: Fel-

olvasás. 20.25: Teodorescu Sándor hegedűl. 21: Időszzerű anyag. 21.15: Rádiózenekar. — 22.30: Hírek. 22.45: Vendéglői zene. Majd különböző hírek.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek, 8: Nyelvézeti előadás. 8.15: Hangverseny. 8.40: Előadás. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30: Az angol program keretében hangverseny.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Zongora. 14: Szalonzenekar. 15.35: Hírek. 21: Részletek Erkel Ferenc Bánk bán című dalművéből. 23.05: Jazzhármás. 0.10: Lemezek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:

Belgrád. 21.30: Szimfonikus hangverseny. London Regional. 21: Promenade-hangverseny.

Prága. 20.40: Mesterdalnok- és Lohengrin-lemezek.

Radio Paris. 21.30: Szimfonikus hangverseny.

Varsó. 22.10: Tarka zenés, dalos est.

Az emberi butaság története. Ráth-Végh új, vidám könyve. Most még könyvnapon áron vászonkötésben 158 lei, később 198 lei Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Még kapható: Könyvnapon teljes Ady kötet 158 lei, Móricz: Légy jó mindhalálig fve 59 lei, stb. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnek egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Kiadó azonnalra 3 szoba és mellékhelyiségekkel álló komfortos lakás, egyik szoba különbejárattal, továbbá több 1 szoba másod- val felszerelve, irodának vagy garzon lakás- nak. Naționala Biztosító, Regina Maria 6.

JAHREZETABLA alumíniumból tetsze- tős, kisalak, egyszemélyes 150 lej, kétszemé- lyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közlendő. Boros papírkereskedés, Cluj.

Egymillió lej tőkével rendelkező, külföldön letelepedni szándékozó, üzleti érzékkel bíró ur, havi 60—80.000 lej jövedelmet hozó, rizikómentes vállalatra tehet szert, egy itt az országban prosperáló üzemmellel kapcsolato- san. Teljes című részletes levelet kérjük e lap kiadóhivatálahoz Clujra, „Ritka alká- lom, Arad” jelégre küldeni.

Urulányok kik Oradean Orth. Zsidó Leány Továbbképző vagy bármely iskolát, pályát tanulni vagy folytatni akarnak, jutányosan kellemes, gondos ellátást találnak. Zongora- használat és tanítás. Levelet „Leányotthon” jelégre a kiadóba.

Szobatársnőt keres urinó Regina Maria is- kolánál, esetleg teljes kóser ellátással. Cim a kiadóban.

Művirág, galér, jabo különlegességek, eredeti párizsi modellek után Orchidea sza- lonban, Regina Maria 9.

Elsőrendű előírnádkozó, aki erős és kelle- mes hanggal és több évi praxissal rendelke- zik az ősi ünnepekre sürgősen bal muzsai állást keres. Cim: Frenkel Lup, Salva, p. Násáud.

C. S. B. jelige, szeretnék önnel közelebbi ismeretséget kötni. Irjon: M. Ostrava Strass- mannova ul. 6.

OSILLAROKAT legolcsóbban a készítőnél, GRÜNWARD JAKAB, C. Decebal 23. Telef.: 17-41.

Középiskolás II—III. oszt. urilánykát jövő tanévre elfogad uri család, központban, leg- modernebb lakással. Wartenberg, Motilor 12.

Jó levegőtű villában, közel az iskolához két középiskolás leány teljes ellátást kaphat. Rosenfeld, Elisabeta 32.

Kertész, virág-, gyümölcs-, konyhakerté- szet, szőlő, méhészet, vagy gazdaság vezeté- sét a legnagyobb szaktudással és felelősség- gel vállalja. Levelet „Pontos” jelégre a kiadóba kér.

Egy-két iskolás leányt vállal teljes el- látásra zsidó uricsalád. Cim a kiadóban.

KIS ZE

Harangzó Gy... ház balettmestere népi előadásai utáni ballet nagy sikert a milánói Scalaszerződés 1939 felelőző most külön ahol egy dieszelo

Az „Uj magya vid idő alatt vil hangverseny-soro rópa legtöbb ors ba is ellátogat. hangversenyre v nyarán világhírt

Beethoven IX. ban a budapesti során vezényelte A szóló éneke Tilda, Kütter H. hstenorja) és V

Ugyanezen a ják, kiváló szere peket Németh Breviario, a mil

Sauer Emil és dapesti Vigadó hangversenyt ad

Dr. Marton S lenséggel elhun adót, óriási rés pesten, a rákos ben. Fischer Gy szavakkal bucsu gyászbeszédet e szentgyelet álta re vitték a kop

Székely Mihál ta októberben degszerepeln. énekel, melyek do karmester, D

Ania Suli, an ten van, hogy nő” előadására. játssza, a magy nulmányozza. V valamelyik szer lépni.

Ravel Mauri szeniális fra máris megjelen méltató életraj nológikus felső

Az új magy gorítja a szin nyereséset. Csak tók, kik legalá nál, mint szinés vagy adminis egész évre, sőt is fizetni kell

Horn Kamill zeneszerző mű ber Reichenbe nepek során. szimfóniáját f

Lehmann L ra-énekesnő a hogy Ameriká zsi az amerikai Lotte benső b

osztrák kance no Walterrel, Most végleg a mostani ura zsi jól magát.

Sir Henry fónikus-dirige művészi jubil a londoni hiba ket”, melyek pon át rendez zenét mellik hónap alatt műsora bony zene népszerű zájáruinak.

KIS ZENEI HIREK

Harangzó Gyulát, a budapesti operaház balettmesterét, az opera firenzei ünnepi előadásai után, amikor is a budapesti balet nagy sikereket ért el, szerződött a milánói Scala intendantja Mataloni. A szerződés 1939 február 1-től szól. Harangzó most különben Londonba utazik, ahol egy díszelőadásán szerepel.

Az „Uj magyar vonósnégyes“, mely rövid idő alatt világhírré tett szert, őszi hangverseny-sorozata alkalmából úgy Európa legtöbb országába, valamint Afrikába is ellátogat. Egyedül Londonban tíz hangversenyre vannak lekötve. Jövő év nyarán világhíri turnéra indulnak.

Beethoven IX.-ik szimfóniáját a napokban a budapesti Állatkert hangversenyei során vezényelte Komor Vilmos.

A szóló énekesek Gervay Erzsébet, Rácz Tilda, Küttler Heinz (a duisburgi opera hőstenorja) és Vermes Jenő énekelték.

Ugyanezen a helyen az Aidát is előadják, kiváló szereposztásban, mert a főszerepeket Németh Mária, Nicolaidi Elena és Breviaro, a milánói Scala tenorja éneklék.

Sauer Emil és Weingartner Felix a budapesti Vigadóban októberben együttes hangversenyt adnak.

Dr. Marton Sándort, a tragikus hírelenséggel elhunyt színpadi és zenei kiadó, óriási részvétellel temették el Budapesten, a rákoskeresztúri zsidó temetőben. Fischer Gyula dr. főrabbi megrendítő szavakkal búcsúztatta Marton Sándort. A gyászbeszédet elhangzása után a zsidó szentegylet által felajánlott dísz-sir helyre vitték a koporsót.

Székely Mihály, a kiváló magyar basszista októberben Olaszországban fog vendégszerepelni. A „Boris Godunov“-ban énekel, melynek dirigense a világhírű zsidó karmester, Dobrowen Issay lesz.

Ária Suli, amerikai énekesnő Budapesten van, hogy a newyorki „Marica grófnő“ előadására, melynek ő címszerepét játssza, a magyar táncokat és ruhákat tanulmányozza. Valószínű, hogy Budapesten valamelyik szerepében rövidesen fel is fog lépni.

Ravel Maurice-nak, a nemrég elhunyt zenei komponistának máris megjelent Párizsban kimerítő és méltató életrajza, összes kompozíciói kronológikus felsorolásával.

Az új magyar színházi törvény megszigorítja a színházak igazgatói állásának elnyerését. Csak olyanok lehetnek igazgatók, kik legalább 5 éve működnek színházban, mint színészek, énekesek, rendezők, vagy adminisztratív-vezetők. A tagokat egész évre, sőt a nyári szünet tartamára is fizetni kell ezután.

Horn Kamilló, az elhunyt szünetnémet zeneszerző művei szerepelnek a szeptember Reichenbergben megtartandó zene-ünnepnek során. Vonós-ötösét és második szimfóniáját fogják előadni.

Lehmann Lotte, a világhírű bécsi operaezenész a jövőre a tervvel foglalkozik, hogy Amerikában telepedik le és megszerzi az amerikai állampolgárságot. Lehmann Lotte benső barátságban volt Schuschnigg osztrák kancellárral, Toscaninival és Bruno Walterrel, a világhírű karmesterekkel. Most végleg szakít Németországgal, ahol a mostani uralom alatt egyáltalán nem érzi jól magát.

Sir Henry Wood, a kiváló londoni szimfonikus-dirigens, nemsokára ötven éves művészi jubileumát ünnepli. Wood vezényli a londoni híres „promenádhangversenyeket“, melyeket minden ősszel, két hónapra tartanak meg. Főleg a klasszikus zenét művelik e hangversenyeken és a két hónap alatt mintegy 40-50 különböző műsört bonyolítanak le, miáltal a komoly zene népszerűsítéséhez jelentősen hozzájárulnak.

KÖZGAZDASÁG

Az aranyláz hatása alatt áll

a nemzetközi pénzpiac Revalorizálják az angol font, a dollár és a frank- valuták árfolyamait?

A londoni aranytőzsdének rendkívül izgalmas hete volt. Ijedt kapitalisták és mohó spekulánsok óriási mennyiségben vásároltak aranyat és dollárt font ellenében, mert az a hír volt elterjedve, hogy a fontot le fogják értékelni.

Tulajdonképpen már május óta érkeztek a nyugtalanság a londoni piacon. Júniusban és július első felében azonban csendesebb lett a piac képe és csak körülbelül július 15-én kezdődött el újból az „aranyláz“. E naptól kezdve a hivatalos tőzsdei alatti napi 500.000 fonttól majdnem 3 millió fontig terjedt a forgalom rudaranyban. Eladó majdnem kizárólag csak az angol valutakiégénylőtalap volt, amely három hét alatt 25 millió font értékű aranyat bocsátott a piac rendelkezésére.

Ezáltal elérte, hogy a nagy kereslet ellenére is az arany ára ezen idő alatt nem sokkal többel, mint 1 százalékkal emelkedett.

A fentemlített nap 3 millió fontos hivatalos aranyforgalomhoz olyan nagyarányú magánforgalom járult, hogy némely napon összesen 6 millió font értékű arany cserélt gazdát. Ez azonban csak a rudaranyforgalom volt. Azonkívül aranyérmékben (főleg angol sovering-ekben) is nagy forgalmat bonyolítottak le és ezekért 5-8 százalékos felárat is fizettek még a rudarany árához képest.

Mi okozta ezt a hirtelen arany- és dollárpiacot a londoni piacon? Ahhoz, hogy a jelenséget megérthessük, vissza kell térni a háromhatalmi valutaegyezményre, amelyet az Északamerikai Egyesült Államok, Anglia és Franciaország kormányai a francia frank leértékelését követő napon, 1936. szeptember 26-án adtak a nyilvánosság tudtára.

Az egyezménynek az volt a célja, hogy a frank leértékelése után a három nagy ország valutája maradjon stabil.

A három kormány kötelezte magát, hogy valutakiégénylítő szerveik segítségével kölcsönösen támogatni fogják egymás valutáját, viszont egyik állam sem fogja szándékosan devalválni ezután a pénzt.

A háromhatalmi egyezményből különben hathatalmi egyezmény lett, mert később Svájc, Hollandia és Belgium is csatlakoztak hozzá.

Az év eleje óta az Északamerikai Egyesült Államok kereskedelmi mérlege rendkívül erős módon aktív (a folyó évben elérendő külkereskedelmi feleslegét 1 milliárd dollárra becsülik), míg Anglia kereskedelmi mérlege a fegyverkezésekkel kapcsolatos behozatal következtében erősen passzív.

Angol gazdasági körökben azonban az amerikai kereskedelmi mérleg aktivitását és az angol kereskedelmi mérleg passzivitását azzal is indokolják, hogy a dollár és a font közötti értékarány a fontra nézve kedvezőtlen. — A font „tul magasan van stabilizálva“, vagyis „tul van értékelve“ mondják és ezért alakul kedvezőtlenül Anglia kivitelle.

Rámutatnak arra, hogy tulajdonképpen az 1 font sterling = 4 dollár reláció volna az igazságos. A mérsékelt elemek azonban beérnek azzal is, ha a háborúelőtti és 1931 előtti értékarányt állítják vissza, amely szerint 1 font = 3.867 dollár volt.

A font ily értelmű értékesítként azonban elvileg gátolja a háromhatalmi egyezmény, amely szerint a font és dollár értékarányát stabilan kell tartani, mint ahogyan hónapokon keresztül 4.95-nél stabilizálták is. Julius végén Európába

érkezett Morgenthau amerikai pénzügyi államtitkár és ekkor kelt szárnyra az a hír, hogy megegyezés van tarsolyában, amely szerint most tényleg megváltoztatják a font és dollár értékarányát és ilyen értelemben módosítják a háromhatalmi egyezményt. Abban, hogy az angol valutakiégénylőtalap a dollárt kissé emelkedni a fontot tehát visszaesni hagyta, a spekuláció már ennek a feltevésnek az igazolását látta.

Persze, ha csak arra számítottak volna, hogy 4.867-re megy vissza a font — ami a folyó héten megközelítőleg már meg is történt, mert hiszen szerdán 4.875-t jegyeztek — még nem lett volna érdemes milliókért aranyat és dollárt vásárolni. De a spekuláció vérmesebb része nagyon esélyre játszott.

Azt remélték, hogy — esetleg kapcsolatban a most folyó angol-amerikai kereskedelmi szerződési tárgyalásokkal — még alacsonyabb értékarányt fognak megállapítani. Sőt olyan nézet is volt, hogy újból leértékelik majd a dollárt (Rosevelt elnöknek tudvaleg felhatalmazása van a dollár újabb 20 százalékos leértékelésére) és egyúttal a fontot és a francia frankot is, a két európai valutát azonban még valamivel erősebben, mint a dollárt.

Akik ebben hittek, azzal argumentáltak, hogy ilyen módon tudná Roosevelt végre megélni az amerikai gazdasági életet és egy csapásra eleget tehetne a háromhatalmi egyezmény másik két partnere azon kívánságának is, hogy nekil kivitelük érdekében valutáris előnyt biztosítson. Egyesek arról ábrándoztak Londonban és Párizsban, hogy egy ilyen „all round“ leértékelés fog bekövetkezni, amelyet azután a háromhatalmi egyezmény megújítása és a valuták végleges stabilizálása fog követni. Akik ezt akarták megélni, természetesen nem dollárt, hanem aranyat vásároltak.

Ezeknek a kétségtelenül erősen fantasztikus — elgondolásoknak nem lett volna olyan erős kihatásuk a valutapiacra, ha nem dolgoztak volna más tényezők is az angol font ellen.

A már említett külkereskedelmi passzivitás a legitim kereskedelem körében is erős dollárszükségletet váltott ki, különösen most, ősz előtt, amikor megindult a nyersanyagbehozatali kampány. Azonkívül sokan csak azért vásároltak dollárt, mert Newyorkban új prosperitás kibontakozását vélték észrevenni, részt akartak tehát venni az ottani értéktőzsdéi hullámban. Végül azonban igen sok olyan tőkés is volt, aki a világpolitikai feszültség hatása alatt tartotta jobbnak pénzt Amerikában, mint Európában tartani, vagy pedig aranyba fektetni. Így különféle motívumok játszottak össze ahhoz, hogy előidézék azt a hatalmas keresletet részben az arany iránt, amelyet a lefolyt héten kulinálni láttunk.

Az egész jelenség megítélésénél nem szabad szem elől téveszteni, hogy a nemzetközi spekuláció és a nemzetközi vándortőke a valuták és az arany értékelésénél az utóbbi évek folyamán már többször erősen tévedett és mindig igen nagyfokú és rendszerint felesleges idegesség tanujeleit árulta el.

Tisztán látható, hogy itt idegességi tünetekről van szó, amelyeket a nemzetközi politikai bizonytalanság szít és amelyeknek nem szabad túlzott jelentőséget tulajdonítani. A „Times“ helyesen jegyzi meg, hogy ha e pillanatban a font iránt bizalmatlan a nemzetközi tőke, ugye nem zárja ki, hogy majd 3 hónap múlva megint a dollár iránt lesz bizalmatlan...

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ

Ügyvédelőfizető. Ha valamely részvénytársaság fiókot nyit, vagy szünteti meg, ez nem vonja maga után évközlésben a kivetett adók módosítását, mert a részvénytársaság nem egyes fiókjai külön jövedelmei után, hanem a vállalat székhelyén összegezett jövedelem szerint fizeti adóját. Ezt a döntést a központi adóügyi bizottság mondta ki 815-25980-1937. szám alatt.

Kereskedelmi alkalmazott. A helyzet jelenleg a haterzer lejnél magasabb fizetési kereskedelmi alkalmazottak munkásbiztosítási tagsága tekintetében a következő: A központi munkásbiztosító pénztár néhány héttel ezelőtt még oly értelmű döntést hozott, hogy a haterzer lejnél magasabb fizetési alkalmazottak akkor sem kötelező tagjai a munkásbiztosítónak, ha az új társadalombiztosítási törvény életbelépte előtt egy évvel, tehát 1932-ben tagjai voltak a munkásbiztosítónak. A rendelkezés ellen a kerületi munkásbiztosító pénztárak tiltakoztak, arra hivatkozva, hogy ennek végrehajtása bevételeik egy részétől megfosztja őket. A Központi Munkásbiztosító Pénztár erre most visszavonta előbbi méltányos rendelkezését és újabb rendeletében kimondta, hogy mindazok a magánalkalmazottak, akik 1933 április 4-étől visszamenőleg legalább egy évig tagjai voltak a munkásbiztosítónak, továbbra is kötelező tagjai maradnak, tekintet nélkül arra, hogy havi jövedelmük meghaladja-e a haterzer lejt, vagy sem. Röviden tehát: minden maradt a régi.

Arlejtések

Karfi Zoltán reghini kereskedő kényszer-egyesületét a törvényeskedő omologálta. Fizet 40 százalékos öt év alatt. Aktívák összege 542.673 lej, passzívák összege 596.105 lej.

Prima Casá de Pástrare S. A. Guttenbrunn felszámol. A felszámoló felhívta a hitelezőket, hogy követeléseiket hat hónapon belül jelentsek be.

A Legfőbb Banktanács a pénzügyi tényleges alaptörvények az alapszabályokban való megállapítására kitért határidőt, amely 1938. október 14-én járt volna le, továbbá egy évvel, 1939. október 14-ig meghosszabbította.

Centrala de Valorificare Agricole S. A. cég alatt Timisoaran egymillió lej részvénytőkével részvénytársaság alakult mezőgazdasági termékek értékesítésére. Az első igazgatóság tagjai Andrei Conrad, Petru Michele, Ion Floriu és Eugen Angerbauer.

Biroul de Vanzare a Acidului Carbonic név alatt a szén-savgyárak központi eladási irodát állítottak fel. Az eladási iroda részvénytőkéje egymillió lej. Részvényesek Colentina S. A. 250 ezer, Ripiceni 200 ezer, Max Ludovic 250 ezer, ing. Marcel Roman 150 ezer, Anton Vassalopol 50 ezer, ing. Victor Polizu 50 ezer, Căpitan Gh. Niculescu 50 ezer lej tőkével.

A 17-ik sorsjáték II-ik osztályának húzási eredménye 1938 aug. 15-én

A fősorsjegynél nyert egy millió lejt 6087, 400.000 lejt 31293, 200.000 lejt 54926, 100.000 lejt 30576, 100.000 lejt 54085, 50.000 lejt 57866, 50.000 lejt 39874, 50.000 lejt 53472, 50.000 lejt 188.

00, 86, 31, 59, 33 végződésű sorsjegyek egy új sorsjegyet nyertek a III-ik osztályra.

A melléksorsjegyen nyert egy millió lejt 371370, 200.000 lejt 369027, 200.000 lejt 332028, 100.000 lejt 231466, 100.000 lejt 143173, 100.000 lejt 298579, 50.000 lejt 285937, 50.000 lejt 123022, 50.000 lejt 148236, 50.000 lejt 151108.

452, 055, 375, 107, 916, 338, 346, 775, 064, 201 végződésű sorsjegyek egy új sorsjegyet nyertek a III-ik osztályra.

COLECTURA OFICIALA

PALYAZAT TANARI ALLASOKRA

Az oradeai ort. zsidó hitközség fiú- és leánygimnáziumában f. évi szeptember hó elsejére a következő rendes tanszékek töltendők be: a fiú-gimnáziumban román nyelvi, a leány-gimnáziumban: román nyelvi, matematika-természettani, (esetleg mat.-természettan), kézimunka-háztartástani, testnevelési, (esetleg háztartástannal). A román nyelvi és matematikai tanszékre csak a teljes képességgel (capacitate-vel) rendelkező tanárok és tanárnők pályázhatnak. Ez állásokat elnyerni óhajtok hiteles okmányokkal felszerelt folyamodványokat legkésőbb f. hó 22-ig az iskola igazgatóságához nyújtásuk be.

Elnökség.

UJ KELET Legújabb hírek

A miniszterelnök és a belügyminiszter jelenlétében pénteken iktatják be Clujon Hanzu tábornok királyi helytartót

Dr. Hodor államtitkár nyilatkozik a helytartóság nevében az új hivatal hatásköréről

Cluj, augusztus 16. Alig, hogy az uralkodó szentesítette az új közigazgatási törvényt és máris lázas tempóban folynak az előkészületek a nagyfontosságú reform késedelem nélküli alkalmazására. A királyi helytartók, akik szombaton tették le az esküt az uralkodó kezébe, vasárnap valamennyiben elutaztak kerületeikbe, hogy elfoglalják hivatalukat. Vasárnap este a Rapiddal Clujra érkezett Hanzu hadtestparancsnok tábornok a somesi tartomány királyi helytartója, dr. Hodor Victor tartományi államtitkár kíséretében. A királyi helytartót Enescu ezredes vármegyei prefektus, Filipescu polgármester, Pansiescu alezredes, a cluji csendőrség és rendőrség parancsnoka, dr. Horvát Josif kvesztor, Leontin Pop, a sziguranca főnö-

ke és több más helyi hatósági vezető fogadták.

A királyi helytartó elfoglalta hivatalát

Hanzu tábornok és dr. Hodor Victor hétfőn délelőtt megjelentek a vármegyei prefekturán, amelynek épületében a tartomány hivatalai elhelyezést nyernek. A királyi helytartó az eddigi prefektusi dolgozó szobában rendezkedett be, a mellette lévő ugynevezett fogadóteremben pedig dr. Hodor Victor állította fel hivatalát. Enescu ezredes vármegyei prefektus hivatalába tette át székhelyét. A délelőtti folyamán tisztelegtek Hanzu tábornok előtt a tartományhoz tartozó megyei prefektusok és polgármesterek.

Ezen a héten iktatják be az ardeali helytartókat

Kedden délelőtt az összes helyi hatósági vezetők részvételével megbeszélés volt, amelyen részleteiben is kidolgozták a királyi helytartók ünnepélyes beiktatásának programját. A kormánytól kapott utasítások értelmében Marta timisoarai Pap Danila tábornok albaiuliai és Hanzu tábornok cluji helytartó beiktatásának még e hét folyamán meg kell történnie. Pap tábornokot csütörtökön fogják beiktatni, míg Hanzu tábornok installálása pénteken megy végbe Clujon Miron Cristea patriárka miniszterelnök és Armand Calinescu belügyminiszter részvételével. A beiktatási ünnepségeket mindenütt isztentisztelet vezeti be, majd a megyeházán dicsülés lesz, amelyen felszólalnak Miron Cristea patriárka miniszterelnök, Calinescu belügyminiszter és a királyi helytartó. A beiktatáson résztvesznek a tartományi államtitkáron kívül a helytartó alá rendelt összes prefektusok, polgármesterek és hatósági vezetők. Calinescu belügyminiszter nagyszabású expozéban fogja vázolni a helytartók feladatát és hatáskörét, rámutatva a közigazgatási reform messze kiható fontosságára. A belügyminiszter különös súlyt helyez arra, hogy a közigazgatási decentralizáció ne maradjon írott malaszt, hanem élő valóság legyen. A belügyminisztériumban például már nem is fogadnak el olyan kéréseket, amelyeknek elintézése a királyi helytartók hatáskörébe tartozik.

A királyi helytartó rangja és hatásköre

A törvény értelmében a hat évre kinevezett királyi helytartó alminiszteri rangban és fizetéssel hivatalbeli felettese az egyes minisztériumok összes külső tisztviselőinek, akik az illető tartomány területén működnek. Kinevezéseket, áthelyezéseket esközölhet, fegyelmi eljárást indíthat, rendelkezik a rendőrség és csendőrség és szükség esetén a katonaság felett is. Félévenként tartoznak részletes jelentést tenni munkájukról az uralkodó II. Károly királynak és ugyanakkor javaslatokkal is élni.

Az uralkodó magas bizalmának letéteményese Clujon Hanzu tábornok, a VI. hadtest volt parancsnoka, akinek kiváló szervezői és irányítói készsége minden bizonnyal teljes mértékben fog érvényesülni e fontos és felelősségteljes hivatal élén.

Hodor tartományi államtitkár nyilatkozata

Clujon dr. Hodor Victor tartományi államtitkár irányítja a helytartóság megszervezésének munkálatait. Kedden délelőtt a többeségi és kisebbségi sajtó képviselői üdvözölték hivatalában dr. Hodort, aki kilenc esztendővel

saját hatáskörükben fogják az összes kéréseket elintézni.

Elmondotta még Hodor dr., hogy a végrehajtási utasítás két-három napon belül ugyancsak megjeljenik.

A timisi királyi helytartó első nyilatkozata

Timisoara, augusztus 16. Hétfőn délben foglalta el hivatalát Timis helytartóság királyi helytartója, dr. Marta Alexandru volt

táblai főnök. Délben 12 órakor dr. Mar fogadta a sajtó munkatársait, akiknek ki jelentette, hogy a törvényesség, az igazság és az alkotmányosság szellemében működni.

— A közigazgatás feje — mondotta helytartó, — pater familias, aki azoknak, van kell munkálkodjék, akik ezt a család alkotják.

Kijelentette továbbá, hogy fajra és feleltre való különbség nélkül forduljon hozzá mindenki és mindenkinek jóindulattal fog kezelni kérését, ha az Ofelsége a királyi tencióinak megfelel. A kisebbségi kérdésről szólva kijelentette, hogy ebben az irányban a kisebbségi törvény köt.

A közigazgatási kormányzót ezután Buciucescu Ion a román újságírószervezet, S. Ikeny Gábor, a Kisebbségi Újságírószervezet elnöke pedig a kisebbségi sajtó nevében szökött. Dr. Marta Alexandru ünnepélyes keretek között szombaton iktatják be hivatalába. A beiktatásnál jelen lesz Miron Cristea patriárka miniszterelnök és Calinescu belügyminiszter is.

Végrehajtották a halálos ítéletet Schwarz Mordechaj segédrendőrön

JERUZSALEM, augusztus 16. A palesztinai angol kormány végrehajtotta a márk halálos ítéletet is. Kedden hajnalban az akkori törvényszék udvarán kivégezték Mordechaj Schwarz segédrendőrt. Mordechaj Schwarz halálraítélésének előzménye a következők: Egy éjszaka, amikor a főkormányzó táboránál állott őrt, az szaka sötétjében zajt hallott. A zsidó segédrendőr a zaj irányába lött és halálos megsebezte arab rendőrtársát. Nohu Schwarz Mordechaj az utolsó pillanatában ártatlanságát hangoztatta, az összes fórumok megerősítették a halálbüntetését a főkormányzó a helyi kérelmet elutasította annak ellenére, hogy a zsidó kormány segédrendőr érdekében az egész csehszlovákiai zsidóság akcióba lépett. A halálos ítélet végrehajtása óriási izgalomba hozta a zsidó Palesztinát. A Reuter jelentése szerint a kivégzés előtt Schwarz levelet intézett a lapokhoz, amelyben arra kérte azokat, ne tulajdonítsanak tetteinek politikai színezetet, mert annak kizárólag személyi háttere van.

A francia légi haderő parancsnoka Berlinben

A német sajtó Vuillemin tábornok látogatásáról

Berlin, augusztus 16. Vuillemin tábornok, a francia légi haderők vezérkari főnöke, ma délben a staakeni repülőtérre érkezett D'Astier tábornok kíséretében.

A Havas jelentése szerint az egész német sajtó rokonszennel kommentálja Vuillemin francia tábornok berlini látogatását. A lapok megleghangú cikkeket írnak üdvözlő és méltatják pályafutását. A „Berliner Börsenzeitung” mint nemes ellenfelet üdvözi a francia tá-

bornokot, akinek látogatása remélhetőleg fogja mozdítani a két nép közötti közelséget. Német politikai körök is rokonszennel nyilatkoznak a francia légi haderők parancsnokának látogatásáról, de tartózkodnak minden olyan kijelentéstől, amely politikai jelentőséget kölcsönözne ennek a látogatásnak. Azt mondják, hogy minden nyugati légi egyezményről szóló híradás tulszámolja a mai európai helyzet-adta lehetőségeit.

Horthy berlini útja végleg Németországhoz kapcsolja Magyarországot

Egy angol lap szerint Magyarország kénytelen lesz vámunióba lépni Németországgal

London, augusztus 16. A Financial News Horthy magyar kormányzó közeli berlini látogatásával kapcsolatosan a következőket írja:

Londonban bizonyos nyugtalansággal fogadják a hírt, hogy Horthy kormányzó Imrédy miniszterelnök, Kánya külügyminiszter, több más miniszter és magasrangú tisztviselő kíséretében Berlinbe utazik. Attól tartanak, hogy a magyar államférfiak kénytelenek lesznek fenygetések, vagy ígéretek hatása alatt olyan záradékokat elfogadni, amelyek végleg a német birodalomhoz fűzik Magyarországot sorsát, feláldozva Magyarország függetlenségét és kiszolgáltatva azt terjeszkedési területként a német ipar és kereskedelem számára. Angol körökben azt

hiszik, hogy Magyarország vámuniót fog tesíteni Németországgal, vagy éppen meg fog venni Csehszlovákia gazdasági téren meggyengítésében.

— Zsidó szülők kivesszük gyermeküket német iskolákból. Prágából jelentik: A prágai zsidó gyermekeknek 70 százaléka német tantervű iskolákat látogatott. Az arányszám a legutóbbi időben hét százalékos csökkent, mivel hogy a henleinisták amilyen magatartása miatt a zsidó szülők egészen veszi kki gyermeküket a német intézetekből és iratják be őket cseh nyelvű iskolákba.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMÁSA
CENZURAT

A december

Csak az, ki utat harmadosztályu v embereikkel egyilt reggel kérvényelt felszereivel vissza valamelyik miniszter tudja igazán, hogy bizáción a decentralizáció a polgár van az ország színről-színre mert és ne kérte milyen dolganak

Oh nem mindig gojárt tette meg méteres utat von megerősítéssel miniszteriumi szocharibdisei között mondjuk — azért rákonfátlan és k fejlett fiát be ak holott még csak a miniszter d ügyben. Megprób be venni a közv el is ment, de v mert a központo szetrajához tart maga a delikven aszakra míg el függő legfőbb a Bucuresztiben sz

Ezért kellett kőközletásügyi szorongani, ameh szor nem igen k teremtl. Tízese a miniszter elé maga a minisztr leve, hogy mi emberek az ország

Az egyik tan szerette volna tanító egyenesen hogy engedélyt kén egy dísznő

Nem volt ez Amokban sem. Járkélő látható miniszterium rendőrök sorak tolkba a kérvény a kijárókat, n meg sem lehetne és így bó arató aktatásájukban egy negyed vér fukkal többnyi nem ügyes mel

Az egyszerű járt, sokszor telenül sok hé minden inycnc nemcsak a ter meg, de sok ezekhez az Ezzel szemben san elsorvadta sok legtöbb h vábbító üzemm

Ideális adm papir és kevés ugy folynak, közegek miné mást. A hábo ben a keletb nyomom meg egyszerűség lá tézték. Ha eg rozott szobábe trafikban egy portmentesen szekrénybe. M tal igazolásáv bik felét. A gedték a félt rendelték vol

Ilyen egyszerűségne záció, ami a forgalom is,